

fejezte elismerését, mire a csapatok táborhelyeikre tértek vissza.

Szeptember 14-ikén a király katonai kíséretével a Csontos-féle gőzmalomhoz kocszított s itt lóra ülve, a hadgyakorlat színhelyére lovagolt.

A gyakorlaton ezúttal a gyalogság és tüzérség vett részt, még pedig a füsttelen puskaport használták, a mi eddigelé nagy hadgyakorlatok alkalmával csak egyes osztályoknál történt. A tűzfegyver természetesen mindenütt észlelhető volt, hol az ismétlő puskák tömegesen működtek, de ezen alkalommal is általános kétely támadt az iránt, vajjon a füsttelen lőpor s az ismétlő puskák hatása háború idején nem fogja-e az emberek idegeit úgy megrendíteni, hogy a tűzfegyverekre majd nem is gondolkodjanak! Erről teljes bizonyosságot csak igazi harcziérten lehetne szerezni. A füsttelen lőpor leginkább a tüzérség működésénél tett nagy hatást, midőn az ütegek folytonos tüzelése mellett alig lehetett valami füstöt észrevenni, míg régebben az ágyukat már néhány lövés után sűrű füstfelhők takarták el.

Ő Felsége a tüzérséget — az úgynevezett magyar tüzérezred egyik osztályát — nagyon megdicsérte, különösen kiemelte a lovas ütegek gyors és szabályos mozdulatait és a lovak remek idomítását. Megjegyezzük, hogy a tüzérség fogatainak lovai kizárólag magyar tenyésztőktől való, mit Lobkovitz herceg hadtestparancsnok Ő Felsége előtt különösen is kiemelt.

Mint máskor, úgy ez alkalommal is az Uchtius-féle ágyúk vasszerkezeténél az tünt fel, hogy puha és süppedős talajban az ütegek az ágyútalpak (laféták) nagy sulya miatt nem mozoghatnak mindig egyforma gyorsasággal. Ezen még eddig nem tudtak segíteni s e nehézség megoldása egy újabb találmánynak van fenntartva, melyen sok szakember tőri a fejét.

A harmadik napon, szeptember 15-én, Kis-Kozár határában a gyalogság nagy hadgyakorlata tartott meg. Alig hogy Ő Felsége a csapatokhoz ért, megparancsolta, hogy a legénység nyakkendőjét letegye, a mi a rekkenő hőségben a katonáknak nagy könnyebbséget okozott. Ezuttal a 23., 32. és 52-ik gyalogezred, továbbá a Székes-Fehérvárról érkezett 24-ik vadászszázalaj, végre a pécsi honvéd gyalogezred vonultak ki a király elé. A nagy hőség miatt a gyakorlat csak 11 óráig tartott. Ezen idő alatt Ő Felsége arról győződött meg, hogy a csapatok kiépzetése alapos és észszerű. Az a körülmény, hogy némely ezred — mint például a budapesti 32-ik — összes tartalékosaival együtt vonult ki, néhányszor megzavarta ugyan a mozdulatok pontosságát, de azért az egésznek helyes minőségéből semmit sem vont le.

A pécsi hadgyakorlatok így formán csak kisebb méretűek voltak, s nem mutattak oly élénk, tarka képet, mint máskor. Hiányoztak a külföldi hatalmasságok katonai megbízottjai, a király nagy kísérete, a lapok reporterei s sok más részlet, a mik nagyobb szerű hadgyakorlatoknál szokásosak. De az, a mit láttunk, így is megmutatta, hogy a hadsereg felszerelése és kiképzetése minden tekintetben halad, sőt sok részben, mint például a lovaság mozgékonyaságánál, a tökély legnagyobb fokát érte el.

HISZEK.

Hiszsz-e még a régi hitben, Szent-é előtted még a mult? Vagy a mi egykor élt szivedben Már mind elkorhad, megfakult? A büszke dal ha újra zendül, Megdobogtatja-e szived? Érzem, a köny hogy perg szememből, Hiszek.

Hiszsz-e az emberiségben, Hogy van nagy hivatása még? S mit ki nem vitt sok ezer-éven Kivívja egy új nemzedék? Kimúl a szolgaság, a vakhit, Bilincset törnek nemzetek? Érzem, szememből villám csap ki, Hiszek.

Mondd, hiszsz-e a földi létben, Hogy méltó küzdelemre még? Hogy nem bolygunk örök sötétben, S jóságos a hatalmas ég? Hogy a nagy mindenséggel szemben Nem kell feladnunk a hitet! Sugár ragyog könyves szememben. Hiszek.

PALÁGYI LAJOS.

TAMÁS, A SZEGÉNY HITELEZŐ.

Elbeszélés.

(Vége.)

Irta Timár Szaniszló.

VI.

Hiába, Tamásnak csak nincs fogékonysága az élcz iránt.

Másnap reggel szokott helyén látjuk őt ismét, Galamb Károly, az élces ügyvéd, irodájában. Arcza fölötté halvány volt ugyan, de homlokán férfias dacz kifejezése ült. Szemöldei össze voltak húzóva és lázas nyugtalansággal, bár külsőleg nyugodtan várta az ügyvéd érkezését. Nem tudjuk bizonyosan, micsoda gondolatok háborogtak benne, de azt előre megjósolhatjuk, hogy ma aligha fog nevetni a szellemes ügyvéd élcei fölött, mint tegnap. És ha jó barátjai volnánk Galamb úrnak, előre intenénk őt, hogy ne jusson eszébe ma élceket faragni, mert ma Tamás sokkal kevésbé fogékony a tréfa iránt, mint egyébkor.

Többször felugrott helyéről és ismét visszaült, mert félt, hogy valaki jó és meglepi őt nyugtalanságában. Nem tudta ugyanis megvárni a hivatalos kilencz órát, hanem anyja tetemét a szomszédok felügyeletére bízta és most még egészen egyedül volt az irodában.

Elővette a Vizay-család periratait és lapozgatni kezdett. De nem tudott rendszeresen olvasni; szemei átfutottak a sorokon, a nélkül, hogy lelke tudomást vett volna azok értelméről. Csak akkor figyelt oda rövid időre, midőn saját neve akad szemébe, a mi igen gyakran fordult elő. Ha tudta volna az élces ügyvéd, mi háborog mogorva segédje agyában, eszeveszetten rohant volna irodájába.

De így sem késett sokáig, hanem a szokótnál korábban nyitott be.

— Itt van már Tamás? — mondá mosolyogva.

— Alig vártam, hogy beszélhessek önnel.

— Én is.

— Miért nem jött meg tegnap este hozzá? Alig tudtam aludni a nagy nyugtalanság miatt.

— Nem jöhöttem el.

— Miért?

— Édes anyám tegnap éjjel meghalt.

— Igazán? — mondá az ügyvéd, mialatt Tamás elfordult, hogy könyeit eltakarja; sirmi nagyon nem illik férfiuhoz.

— No, vigasztalódjék, — mondá az ügyvéd. — Jól járt szegény, hisz így is mindig beteg volt. Legalább ön megszabadult nehéz gondjaitól.

Lehet, hogy az ügyvédnek semmi rossz gondolata nem volt ezen utóbbi szavaknál és csak olyas valamit akart mondani, a mi vigasztalót egy üres szívű egynéd tud valamely halálesetnél; de Tamást e vigasz annyira megsértette, midőn azt tételezte fel az ügyvéd, hogy terhe felszaba-

dulásának örvend, hogy őket összeszorította neki rohant főnökének.

— Gazember! — rikoltá.

— Mi az? Mit akar? kiáltá az ügyvéd sápadtan és remegni kezdett.

— Semmit, — felelt Tamás és erővel visszaszorította az epét, mely felháborította. — Semmit.

— A fájdalom, úgy látszik, elvette az eszét, a mi úgy sem volt sok, — mondá Galamb úr, midőn látta, hogy nincs semmi veszedelem.

— Azt hiszi?

— Mondja meg, mit végzett Vizaynéval, azután menjen haza anyjához; temetés-utánig szabadságot adok.

— Köszönöm, majd igénybe veszem.

— De most szóljon, mit beszélt Vizayné?

— Nos, hát a kisasszony nem akar az ön neje lenni.

— És ön mit szolt erre?

— Én? ... Nos, én igazat adtam neki.

— Megörült? kiáltá az ügyvéd rémülten — ön neki adott igazat?

— Kérem szépen; — csak legyen csendes; nem lehet ám senkit sem kényszeríteni a házasságra. Nyugodjon meg; Margit kisasszony önt nem szereti.

Az ügyvéd méregbe jött.

— Ne peroráljon itt nekem. Mit végzett ön?

— Egységét ajánlottam neki.

— Micsoda? — kiáltá az ügyvéd és arcza olyan piros lett, mint a rák, — ki jogosította önt fel erre?

— Kicsoda? Hát nem én vagyok a hitelező?

— Igen, de csak névleg az. A voltaképeni hitelező én vagyok.

— Az mindegy: én éltem a hitelezői joggal, melyet ön kezembe adott és kiegyeztem.

— Megbolondult, — mondá halkán az ügyvéd, — vagy rossz élceket akar faragni.

— Tudja jól, hogy nekem nincs fogékonyaságom azok iránt.

Az ügyvéd kezeit tördelés és közel volt az ájúláshoz.

— Az egész tervemet elrontotta. Oh, hogy bizhattam magamat olyan emberre, ki érdekeit szem elől téveszti? — Hát milyen az az egyezés?

— Egyszerű — felelt Tamás, ki nem jöven flegmájából. — Ön, ügyvéd úr, lemond örökre Margit kisasszony kezéről és én Bodoki Tamás hitelező, oly fizetési föltételeket szabtam, melynek segítségével ők adósságaikat öt esztendő alatt tisztességes úton lefizethetik.

az ügyvédnek leestek az álla. De csakhamar visszanyerte régi szemtelenségét.

— Hahaha! — nevetett. — Hütlén ember kezébe adtam magamat, az igaz, de ön rosszul számított. A pénz én adtam, ön csak álhitelező, de a törvénytörés előtt bevallom, hogy ön csak névleg hitelező ... és börtönbe jut ... Vizayné pedig mégis hatalmában lesz.

— Tegye ezt, — mondá Tamás nyugodtan, — ez lesz a leghelyesebb. De vigyázzon az alatt a diplomájára. Magamat ajánlom.

— Maradjon még, — kiáltá az ügyvéd, kinek úgy látszik, magának sem igen volt bizalma előbbi fenyegetéséhez, — ön engem meg akar rontani?

— Bocsásson!

— Tudom már — mondá az ügyvéd. — Ön rájött, hogy nagy összegek vannak per alatt az ön nevére és most dühös, mert én mégis csekély fizetéssel tartottam. Az ördögbe is, Bodoki úr! Ha önnek oly kevés esze volt, nem kérni többet, én magam csak nem ajánlhattam. Hisz tudja, hogy minden szentnek maga felé hajlik a keze.

— És minden gazembernek.

— Nevezzen bárminek, csak ne tegyen boldogságot. Halljuk, mily összeget kíván.

Tamás újra felháborodott.

— Bocsásson!

— Nem.

— Bocsásson, mondom, és menjen az ajtótól, mert eltaszítom.

— Azt szeretném látni.

— Nos, hát lássa meg, — mondá Tamás és mellen ragadta. Egyet pöndörített rajta és a másik pillanatban az élces gazember irásztala lábái közé röpült, még pedig oly erővel, hogy az okmányostól, tentartóztól ráfordult.

Mire nagy káromkodások között feltápaszkodott, minden élceiről megfélekedve, a mire pedig oly nagy szükség van ezen komor és egyhangú világban, — Tamás már a lépcsőházban volt. Ott megállt és kifújta magát. Azután öklét még egyszer fenyegetőleg felemelte és távozott.

Vizayné lakásához érve, a libériás szolgának ismét megmondta nevét, mire rögtön beboccásították.

— Uram, — mondá az özvegy, kezét nyújtva, melyet Tamás megcsókolt, — ha sejtelmekben lehet hinni, mi meg vagyok mentve. Leányom az ön távozása után tegnap azt mondta, hogy az ön felindulása oly természetes volt, hogy lehetetlen rossz akaratot tételni fel önben.

— A kisasszonynak igaza volt, — felelt Tamás, halálán pillantva fel Margitra, kinek arcán e szavakra a legbájosabb mosoly jelent meg. Tamás most biztosan tudta, hogy jelenleg nem a félreusított nyakkendőn mosolyog.

— Igaz? — mondá Vizayné és nem tartóztatta örömet mutatni. — Margit, — fordult a hozzá simuló leányhoz, — nem kell tehát az ügyvédekhez nőül mennem.

— És minő föltételeket kíván, uram?

— Semminöket, asszonyom. De előbb hallgassák meg mondanivalómat.

— Hallgatjuk, uram.

— Én, — kezdé Tamás kissé vibráló hangon, — Bodoki Tamás vagyok ugyan, de távolról sem azon gazdag úr, mint önk hiszik. Eddig csak segédje voltam Galamb Károly ügyvédnek és még tegnap zsiros kalappal és kopott nyakkendővel jártam.

— Ah! — mondá Margit, mintha emlékezett volna a tegnapi jelenetre.

— Igen, kisasszony, nem csalódik. Ugyanaz, a ki szerencsés volt tegnap segítségére lenni, a mikor a hintóból kiszállt.

— De, hogy értem ezt? — kérde Vizayné.

— Türelem, ha szabad kérnem; rögtön világos lesz. Az ügyvéd uszora-üzleteket folytat, de mert ezáltal diplomája van veszedelemben, emberekre van szüksége, kik mint hitelezők szerepelnek, míg ő a becsületes embert játsza. Én ilyen ember voltam az önk ügyében.

Margit arcza elkomorult.

— Ne ítéljen el, kérem, — mondá Tamás eszedezve, — szegény beteg anyám volt, kit évek óta tartottam csekély keresményemből, ha pedig vonatkozhat volna az ügyvéd parancsának megfélelni, éhen veszett volna. De anyám tegnap éjjel meghalt és most nincs okom kimélni az ügyvédet.

— Meghalt? rebegé a két nő.

— Igen, meghalt. A mig engem itt az indulatok forgó szele elkapott, mig én itt küzdöttem a becsülettel és kötelességgel, mig önk engem kéréseikkel ostromoltak és én nem tudtam, mit tegyek: addig ő magános szobájában a halállal küzdött és mire haza értem, csak hült tetemét találtam.

Említetük már, hogy Tamás igen, de igen nagy szegénynek tartotta a sírást, de nem tehe-

tett róla, hogy könyei kiesordultak és kezével eltakarta a szemeit.

A nőknek azonban előjoguk a sírás, és megindulásukat nem igekeztek eltakarni. Nekik is volt egy drága halotyjuk, talán az jutott eszökbé. — De ha eddig csak névleg voltam hitelező, most valósággal az vagyok; — mondá Tamás szemeit megtörölve. — Itt van, hölgyeim: ezt anyám holttestét előtt iram az asztalon tegnap éjjel. Ez az utolsó szereplésem önök előtt, és bocsásanak meg a szenvedésekért, melyeket önöknek okoztam.

Kivett zsebéből egy írást és átadta Vizaynének.

Ebben ő mint hitelező az özvegynek oly fizetési föltételeket szab, hogy az összeget részletekben öt év lefolyása alatt kifizetheti.

Örömsikoltások között esett egymás karjaiba a két nő, de most Tamás megemlékezett valakiről, ki odahaza fekszik kiterítve a ravatalon. Csendesen távozni akart, de Margit utána szaladt.

— Köszönetünk sem akarja bevárni, uram?

— Nincs mit köszönniök. Én meg vagyok jutalmazva, ha önt boldognak láthatom.

Margit elpirult.

Vizaynének azonban aggodalma támadt.

— De Bodoki úr, ha nem ön a valóságos hitelező, úgy majd eláll amaz és ezen szerződés nem fog megmenteni bennünket.

— Attól ne tartson, asszonyom. Itt van a lakcím: Ha valami előfordul, csak küldjön értem és azonnal itt termek. De Galamb ügyvéd nem mer tenni semmit, mert tudja, hogy oly dolgokat hozhatnék napvilágra, melyek őt örökre tönkre tehetnék.

Midőn Tamás távozni akart, kérde Margit:

— Bodoki úr; ön most hivatal nélkül van. Mi lesz most önöböl?

— Belőlem, kisasszony? — Én majd csak elkallódom a világban. Fiatal vagyok még.

— Bodoki úr, — mondá Vizayné, — önnek minket nem szabad elhagynia. Boldogságunk ön nélkül nem volna tökéletes.

— Ugy-e velünk marad? — mondá Margit és bátran megfogta kezét és oly tekintetet vetett rá, hogy Tamás szédülni kezdett.

— Most, temetésről kell gondoskodnom. Drága halott vár engem. Isten önnel!

Történetünk, a mennyire az elmondásra érdekesnek váltunk, végére ér. A dolog nem ment oly könnyen, mint Tamás hitte, és Galamb ügyvéd kétségbeesett erőlködések tette, hogy a szerződést érvényen kívül helyezze. Ez által minden nap érintkeznie kellett a családdal és az ügy vezetésével oly erélyt és kitartó buzgalmat mutatott, mely jellemével majdnem ellenkezett. A dolog úgy áll, hogy Tamás csak most vált igazán férfivá és a szerelem, mely mindennap nagyobb mérvet öltött szívében Margit iránt, gyermeki felénkségét és nagy szerénységét szűkebb határok közé vonta. Hogy Margit sem maradt hideg a derék Tamás iránt, az könnyen érthető. És midőn másfél év múlva az ügy szerencsésen és a család nagy meglegedésére véget ért, Tamás és Margit már egymásé voltak.

Midőn mint férj és feleség először voltak együtt és a túlboldog Tamás feleségét magához ölelte, így szolt hozzá:

— Emlékszel, kedvesem, midőn először láttalak az utcán és te megjedve rám támaszkodtál, arra a mosolyra, melylyel eltávoztál?

— Igen, Tamás.

— Ugy-e, hogy a félreusított nyakkendő fölött mosolyogtál?

Margit csókkal felelt, de aztán megvallotta,

hogy csakugyan Tamás komoly arczával furcsa ellentétben találta ruhája rendetlenségét. De azért már akkor is tetszett neki.

BÜVÉSZEK ÉS SZEMFÉNYVESZTŐK.

A magyar példabeszéd ugyan azt tartja, hogy «gyorsaság nem boszorkányság», de a bűvészi előadásoknál mégis minden boszorkányság a gyorsaságban áll. A levegőből elkapotott tallért tojással, a tojást kanárimadárrá változtatni, a kiköleszőzött gyűrűket moszáriban összetörni, a törmeléket pisztolyba töltni, kisútni s aztán az épen maradt gyűrűket szépen egy szekrénykéből venni ki, vagy a golyót a levegőben elkapni, — mindehhez s az ezekhez hasonló mutatványokhoz használnak ugyan a bűvészek és szemfényvesztők egy kis kémiaműt, fizikát, különösen villamososságot, sokféle elmés apparátust, néha egy-egy kitanított segédt is a közönség soraiban, de azért főelemök mégis az újjak szédületes gyorsasága, a nézők elvont figyelmét tévedésbe ejtő ravaszsg. Innen nevezték már a bűvészet ó-kori mestereit is praesidiigitoroknak (gyors újjaknak) pilariusoknak (labdaművészeknek) és saccalariusoknak (táska-vagy zsebjátékosoknak), — utóbbi bizonyára arról, hogy vándorútjaikban úgynevezett bűvésztáskákat hordítottak magukkal, melyekben szemfényvesztő készülékeiket tartották.

A mult század vége felé találunk először szemfényvesztőket, kiknek mutatványai átmentek a szalonok világába is, s nemzetközi nevezetességre tettek szert. Ebben az osztályba sorozhatni: Pinetti, Eckartsbauser, de Rovère-t, Olivier-t, Préjean-t, Chalont, Adrien-t, Courtois-t, Comte-ot és Philadelphiat.

Főleg az utóbbiak sikerült ügyes reklámjai által nem mindennapi hírnévre tenni szert. Philadelphia Jakab a mult század kezdetén született Philadelphióban s művészi útjaiban innen szülővárosa nevével felle. 1757 óta Angliában mint mathezis-művész matematikai, fizikai előadásokat tartott s azután bejárta csaknem egész Európát. Fellepeit hirdető jelentései valódi példányai voltak a piaci reklámnak.

Sokkal modernebbek nála a világhírű Bosco, Döbler tanár, a nálunk is ismert Becker, Philippe és Torrini. Bosco Bartolommeo, kinek neve a szalonbűvész újabb szabású typusát jelent, 1793 január 7-ikén született Turinban, s végig harcolta Napoleon oroszországi hadjáratait. Szerencsétlenségére foglyul esett s Szibériába transportálták, hol bűvészműtatványaival roppant feltűnést keltett. Miután 1814-ben a fogságból kiváltották, 18 éven át beköborolta egész Európát s a kelet egy részét, mindenütt nagy tetszést aratva s kora legelső varázslójaként dicsértetve. Nyomdokát követte fia is, a ki hez szintén nagy reményeket kötöttek, de egy szerencsétlen eset véget vetett művészi pályájának. 1857-ben Weimarban egy előadás közben kezét pisztolylyal összezúzta.

Még nagyobb tökélyre fejlesztette az úgynevezett szalonmagiát «trick»-jei híhetetlen mérségével s a kártyák kezelésében tanúsított páratlan ügyességével a már említett Torrini. Ő volt az első arisztokrata bűvész is, mert tulajdonképeni neve Grisi gróf volt s csak életviszonyai sodorták erre a pályára. Merész fogásai jellemzésüül álljon itt csak a következő eset.

Torrini, mikor Rómában 1819-ben először föllépett, engedélyt nyert, hogy a Vatikánban is produkálja magát VII. Pius pápa és udvara előtt. Neki vetette tehát magát, hogy valami érdekességet eszeljen ki. A véletlen keze játzott. Az előadást megelőző napon épen a Vatikán udvari órásnál volt, a mikor belépett Pacca bíbornok inasa és kérdéskézdött, hogy megigazították-e már gazdája óráját? «Két óra mulva személyesen viszem el ő Eminenciájához», volt az órá válaszsa, s ezután elbeszélte Torrininek, hogy a bíbornok az órát több mint 10,000 frankra becsüli, mivel Braquat-vel készítette Párisban, s addig a maga nemében egyetlennek tartották.

«De ez tévedés, — tette hozzá, — mert épen tegnap volt nálam egy ifju nemes, hogy egy egészen hasonló órát 1200 frankért kínáljon eladásra.»

Megvolt, a mit Torrini keresett. Megkérte az

ISMÉTLŐ PUSKÁK KIPROBÁLÁSA ÉJJELE.

órát, hogy szerezzé meg az órát számára s véssesse rá a bibornok czimerét, úgy hogy ennek órájához egész hasonló legyen. Egyebekben pedig szigorú hallgatásra kérte fel. A mit kívánt, megtörtént, Torrini megtartotta előadását, melyen a pápa is jelen volt, a Rómában időző összes bibornokokkal s az előadás végén a művész a következő tréfát csinálta.

Egy órát kért, s többen siettek azt neki ajánlani. De Torrini valamennyit visszautasította azon ürügy alatt, hogy az ő céljára igen kicsinyek. Pacca bibornok híres órája ellenben szokatlanul nagy volt, s így a közökhajtásra ő kölesönözte oda óráját, habár láthatólag nem nagyon szívesen. A művész egy ideig csodálkozva szemlélte az órát, aztán feldobta a mennyezetre, honnan nagy csattanással esett a földre. De még ezzel sem érte be, hanem a jelenlevők általános megdöbbenésére mozsárba tette s darabokra zúzta a ritka kincset, mit aztán körülhordozott, hogy mindenki meggyőződjék róla, hogy ez valóban ő Eminenciájára órája. Maga Pacca bibornok reszkető hangon ismerte

be, hogy a tévedés ki van zárva, a szétört darabokban határozottan felismeri az ő egyetlen óráját, melynek párja sehol sincs.

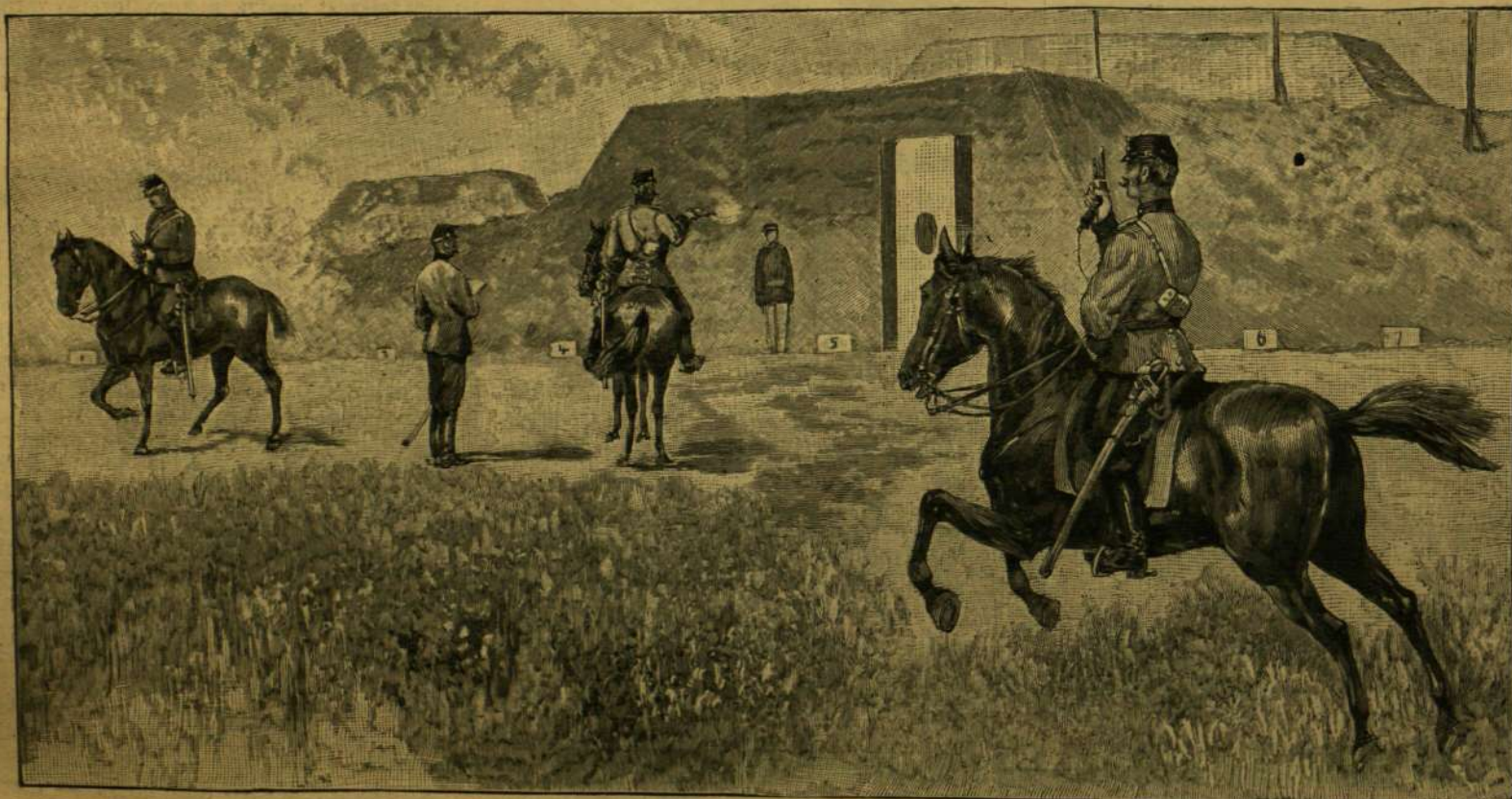
Természetes azonban, hogy Torrini csak az óra e czélra beszerezett hasonmását zúzta szét. Most felhasználta az általános zavart, hogy az igazi órát észrevétlenül maga a pápa ő szentsége zsebébe szanzsirozza. A mint a csend helyre állt, kinyilatkozta, hogy az órát újból össze fogja állítani, s ezt a metamorfozist annak az egyének zsebében fogja eszközölni, a kiről legkevésbébbé tétélezhetik föl, hogy vele egyetért. Mindenki Pius pápát nevezte meg ilyennek.

«Jó tehát, — mondja Torrini — miközben néhány hókusz-pókusz csinált, — akarom, hogy az óra újra egész, és ő szentsége zsebében legyen!» A pápa kételkedve kapott zsebéhez, de mennyire elesodálkozott mindenki, mikor az órát csakugyan ott találta sértetlenül. Gazdagon megajándékozva bocsátotta el a bűvészt, kinek hírére ez a trickje annyira növelte, hogy nem kellett sajnálkoznia az óra árán.

Azok közé, kiket méltán a «szemfényvesztés

klasszikusainak» neveznek, tartozott a francia *Robert Houdin* is. És ezzel nem sok van mondva, mert a bűvészet ma sem szárnyalta még túl azt a fokot, melyre 40 évvel ezelőtt ő emelte, ki egyaránt genialis és nagy volt a szemfényvesztés minden ágában, a mellett kiváló tehnikai elme, a ki pl. pompás automatákat készített, s elegans író, ki mestersége titkait és eljárás módjait vonzó alakban tárta fel.

Vele támadt a francia kormánynak az a jó ötlete, hogy őt Algiriába küldje megmutatni a benszülötteknek, hogy a francia varázsló többet ér az arab marabutoknál. E czélból Robert Houdin először is Algir városában mutatta be magát nagy arab társaság előtt, a honnan híre a sivatagba is elterjedt, itt is előadást tartott a puszták vad fiainak a szabad ég alatt. Így például sérhetlennek mondta magát, s megengedte, hogy egy marabut reá löjjön. Mindjárt előlépett egy gyanus kinézésű marabut s magának kérte ki a szerencsét, hogy a vakmerő francziát agyonlőhesse. Robert Houdin két pisztolyt nyújtott neki oda, melyeket a marabut

LOVASSÁGI TISZTEK CÉLLÖVÉSE FORGÓPISZTOLYOKKAL.

A HADSEREG BRUCKI LÖVÉSZ-ISKOLÁJÁBÓL.

A PARANCSNOKOK ÉRTEKEZLETE A GYAKORLAT UTÁN.

Jantyk Mátys rajza.

megtöltött. Az előmutatott golyók közül is választott egyet a művész, melyet a pisztolyba belesuszatott és leszorított. Hasonló módon töltötték meg a második pisztolyt is.

Róbert Houdin most 15 lépésre állott fel ellensége előtt, ki czéltott s a megbeszélte jeladásra elsütötte fegyverét; a francia azonban fogai közt mutatta a golyót, s mikor az arab dühösen nyúlt a második fegyverhez, mosolyogva mondta neki:

«Te engem nem sebezhetesz meg, azonban lásd, hogy az én czélzásom veszélyesebb, mint a tied. Tekints erre a falra!»

Fogta a második pisztolyt, elsütötte s a fahérré meszelt falon, azon a helyen, hová czéltott, egy vérfolt tűnt fel. A marabut a falhoz közeledett, újját a vérbe mártotta, s ajkához vevé, meggyőződött róla, hogy az csakugyan vér. Mikor erről bizonyossá lett, karjait lebecsátotta, fejét mellére horgasztotta; teljesen meg volt semmisülve.

A látszólag megmagyarázhatatlan szemfényvesztést Róbert Houdin külön e czélra készített golyók segítségével hajtottá végre. Ezek viaszból voltak, lámpakoronggal keverve. Egy más golyó ugyanabból az anyagból készült, de vérrel töltve.

Mint sejteni lehet, a marabut által felmutatott golyókat gyorsan fölcsérelte az övével. Egy más fogás lehetővé tette, hogy a valódi ólomgolyót fogai közé vegye, míg a viaszgolyót a lőpor darabokra szaggatta szét. Épen így semmisült meg a falra tett lövésnél a második golyó, de a vérfolt megmaradt a falon.

Nevezünk meg még néhányat a legújabbban élt híresebb bűvészek közül. Ezek: *Wiljalba Frickell*, *Heinburger Sándor*, *Bellachini*, a Budapesten is többször megfordult *Herrmann*, *Bossatier de Kolla*, és *Cazeneuve*. A csak nemrég elhalt *Herrmann* (1816—1887) összes kolle-

GYALOGSÁG VASUTI KOCSIKON, ÚTKÖZBEN.

Jantyk Mátys rajza.

A PÉCSI HADGYAKORLATOKRÓL.

Jantyk Mátys rajza.

A SORBÓL KIDÓLT KATONA.

NÉZŐK.

Fel és alá bolyongott, bőrig ázva a záportól, mely pataként szakadt, utoljára egy gyönyörű tölgyfa előtt találta magát.

Epen el akart haladni mellette, a mikor a fekete felbök megnyiták s vakító villám cikázott át a fán, minden levelét megvilágítva. A mennydörgés, mely erre következett, mintha a földet is megrázná volna az építész talpai alatt. Új villámlás követte a dörgést, s e pillanatban a lombok alatt egy férfi alakját pillantotta meg, ott, a hol előbb senkit sem látott. Az idegen piros köpenybe volt burkolva, s piros kalapot viselt vörös tollal. Arca halvány és szép volt, szénfekete hegyes szakállal, szemöldökkel, melyek hegyesre íveződtek s egy pár sötét, firkés szemmel. Mikor a művész tekintete e szemekre esett, az idegen meghajította magát s előlépett a fa alól.

«Művész, — így kezdé, — sokáig várakoztattál ily átkozott időben, milyet még alig értem.»

Az építész meg volt lepette az idegen megszólításától.

«Bocsánat, — dadogta, — nem emlékszem rá, hogy e találkozásra alkalmat adtam volna. Igazán megvallva, első ízben van szerencsém, s fogalmam sincs róla, hogy kihez. Meg vagyok lepette, hogy ismered foglalkozásomat.»

Az idegen különös módon mosolygott s néhány esőseppet rázott le vörös köpenyéről.

«Pedig ismerem törekvéseidet s tudom is, hogy kétségbe vagy esve azok valószínűsége felett. Egy kis szolgálat volt tölem, hogy itt a fa alatt vártam be jövedeledet. Győzni akarsz a kölni székesegyház terveinek közelgő pályázatán, nem igaz?»

«Úgy van. De arra határozottam el magamat, hogy nem veszek részt. Széptem rajzaimat, s már ha jönne is eszmém, nem volna időm új rajzokat készíteni.»

Az idegen kezével mellénye alá nyúlt s egy pergamentekercet húzott elő, melyet kibontott; a mint ezt tette, egy kisebb pergamentdarab kiesüszött a tekercsből s a földre hullott. Az építész lehajolt és fölvette.

«Oh, csak tartsd kezében egy pillanatra; mindjárt arra is rátérünk, addig is nézz ide!»

Kigöngyöltette a nagy pergament. Az építész rápillantott s gyönyör és borzalom felkiáltásával lépett hátra.

Egy templom rajzát látta maga előtt, a milyenről még legnagyobb ábrándjai közt sem álmodott. Pedig itt-ott sok részletet ismert fel benne merengési tárgyának. De ez dicső, tökéletes, egész volt, míg ábrándjai csak töredékek. Felindulásában reszkető kezekkel kapott utána.

«Ez a sátni műve», rebegte.

«Mit bánod azt te, akárki is», felelt az idegen, «a földolog, hogy a tied legyen.»

«Az enyém?»

«Igen, egy föltétel alatt.»

Az építész azt sem tudta, hova legyen meglepésében.

«Úgy értem, hogy a páratlan tervrajz alá jegyezhetem nevedet, s hogy enyém lehet a földkerekség legnagyobb szerű temploma építésének dicsősége?»

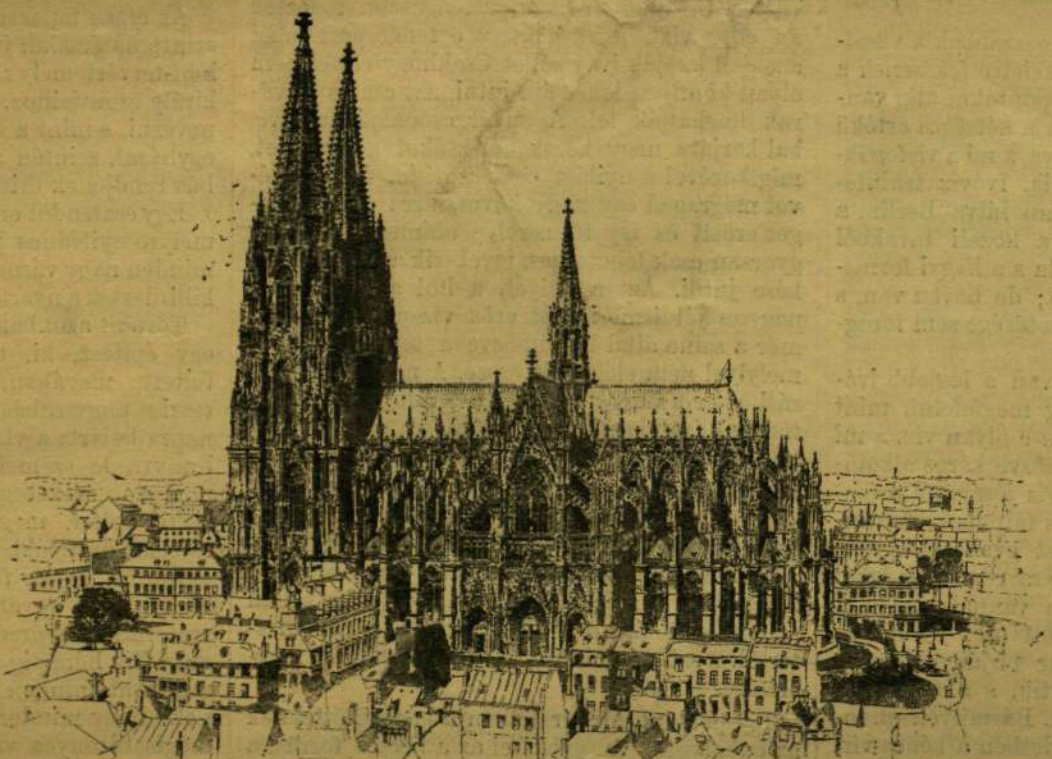
«Természetesen.»

«Hamar a föltételeket! halljam a föltételeket!»

«Csak egyetlenegy van, egészen egyszerű. Annyi az egész, hogy mielőtt neveddel ellátnád a rajzot, melyről alig kell említenem, hogy könnyen fogsz vele győzni a versenyben, előbb írd nevedet azon pergament-level alá, melyet kezében tartasz.» Az építész fölnyitotta a pergamentlapot és olvasta.

AZ IDEGEN MEGHAJITTA MAGÁT ÉS ELŐLÉPETT A FA ALÓL.

A KÖLNI DÓM LEGENDÁJA: — A KÖLNI DÓM.

«De ebben az áll, hogy lelkemet adom el neked», kiáltott fel.

«Határozottan okos ficzko vagy. Nos, igen, a dolog úgy áll.»

«Hogy földi életem után tied vagyok, azt tehetesz velem, a mit akarsz.»

Az idegen meghajlott.

«Nem tehetem!» Az építész kezeibe rejtette arcát.

«Nagyon jó. Akkor hiába töltöttem időmet, ennyi az egész», s azzal kezdte ismét összegöngyölni a rajzot.

(Vége következik.)

EGYVELEG.

* Érdekes történelmi emlékeket ad ki most a francia kormány, egy az állami levéltárban őrzött vasláda tartalmából, melyben többek között XVI. Lajos porére vonatkozó levelek, akták, első Napoleonnak mintegy száz sajátkezűleg írt levele, továbbá a jelen század elején írt s a rendőrség által elkobzott magánlevelek vannak híres emberektől.

* Visszaadott alapítvány. Carnegie András amerikai milliomas oly nagy elszáradást keltett fel maga ellen munkásainak elkeseredéséből származó sztrájkja következtében, hogy a közvélemény hatása alatt Pittsburg városa vissza akarja adni azt az egy millió dollárt, melyet a városnak nyilvános könyvtár alapítására adományozott.

* Forró víz árulása. Párisban közelebb néhány oly automata gépet állítottak fel, melyből ércpénz darabok bedobása után az illető megfelelő mennyiségű központi helyen fölmelegített forró vizet kap. A szegények nagyon használják ezt, mert így nyáron ebédjükhez nem kell fát égetniük.

* A női podgyász rendszeresen sokkal nagyobb, mint az, a mit a férfiak útra magokkal visznek. De mindmennyit felülmúlja a kínai császárnő podgyása, ki, bárhova megy, 3000 ruhát visz magával. E célra 600 bórond szükséges s a szállításra 1200 szolgál.

* Tolvajok fényképezése. Egy toledoi borbély leleményes módon találta ki azokat a tolvajokat, kik szivarodobozát már többször megdézsmálták. Fényképező készülékét villamos huzal által kapcsolta össze a szivarodoboz tetejével, úgy, hogy annak felnyitásakor a tolvajokról rögtön fényképet nyert.

* A nemes opál értéke újabb időben nagyon emelkedik s iparüzélokra mindinkább kezdik használni. A legjobb telep Magyarországon Sáros megyében Cservenicza mellett van. Hazánkban kívül csak Guatemalában és Dél-Ausztráliában bányásznak, de azok sem ily jó minőségűek. A legnagyobb nemes opál csak 6 centiméter hosszú s jelenleg Bécsben őrzetik.

* Hugó Viktornak régi kéziratai között Davey Sámuel angol, felfedezett egy még ki nem adott naplót, mely 1852–56 évekre vonatkozik s azonkívül egy nagy csomó levelet, melyeket a híres költő 50 év alatt a világ minden részéről kapott, többnyire híres emberektől.

* Egy millió márka fogadásból eszközölt mérések szerint ezer márkás papírban 2 kilogramm súlyú s 500 márkásokban 3-5 kg, száz márkás jegyekben 13 kg, ötven márkásokban 25, husz márkásokban 46-44 és végül öt márkás bankjegyekben 145 kilogrammot nyom.

* A francia trappisták kezdeményezésére Párisban most trappista öszszelövétel van, melynek célja ezt a sajátos szervezetet egy közös fő alatt egyesíteni. Eddig minden nemzetiség trappista zárda külön önálló testületet alkottak.

* Új szerkezetű órák készített egy nürnbergi mechanikus, melyen többek közt a lejárat előtt egy órával látható lesz egy felirat: «Aufziehen» (fel kell húzni).

* A színvakságot legelőször Huddart említette fel 1777-ben, de csak Dalton angol vegyész ismertette részletesebben 1794-ben. Azóta sokan foglalkoznak vele s most már bizonyos, hogy a baj nagyon elterjedt, különösen a veres és zöld színek felismerésére vonatkozólag. Mivel a vasutaknál és hajókon főképp ezeket a színeket használják a jelzésekre, sok baj keletkezik a színvakságból s Wright indítványozta, hogy a piros lámpákat narancs, a zöldet kék színnel vegyítsék, mert a kék-sárga színvakság igen ritka s így még a veres-zöld színvakságban szenvedők is meg tudják a jelzőket különböztetni.

A KOSSUTH-ÜNNEP BUDAPESTEN.

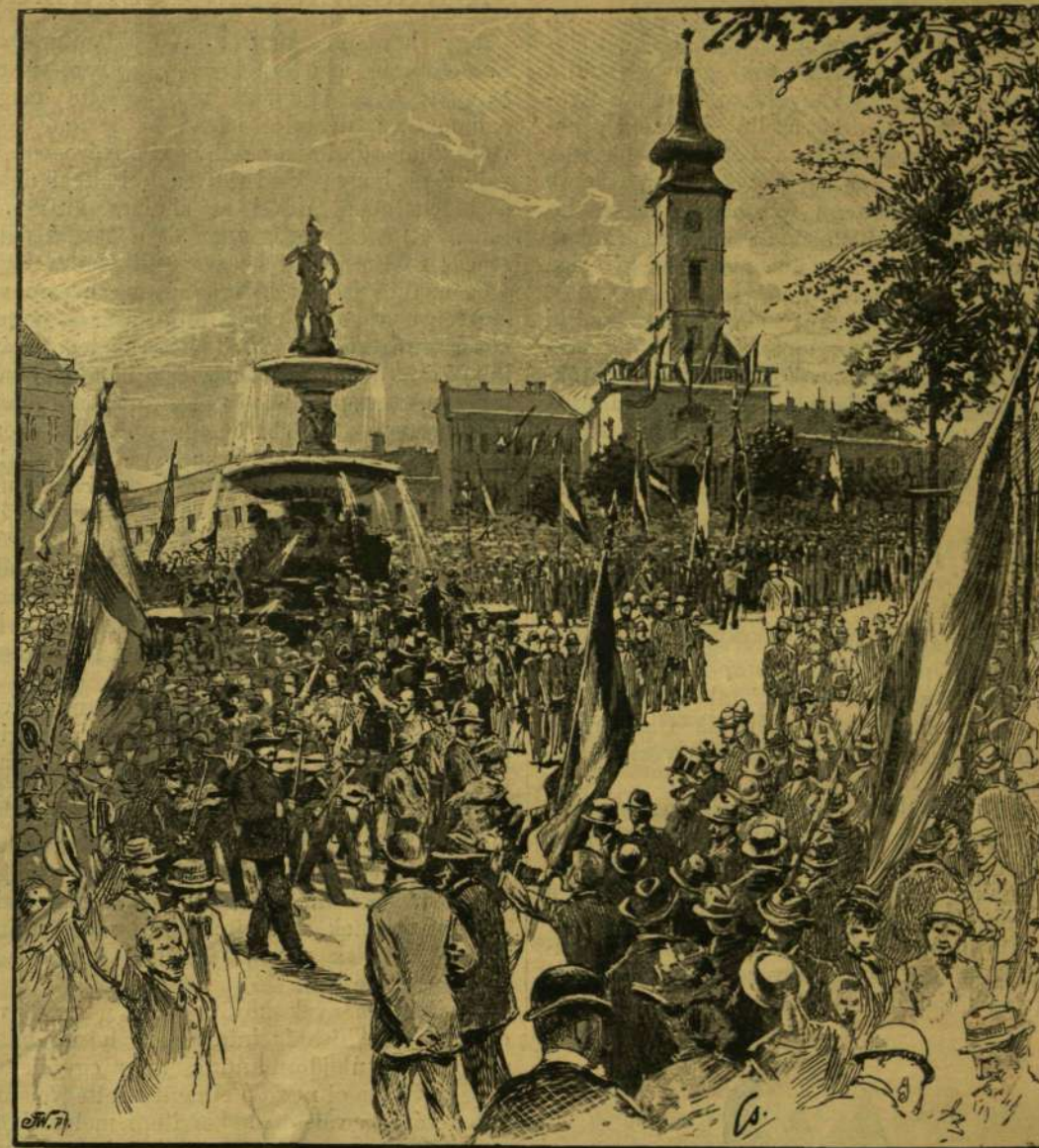
Kossuth 90-ik születésnapját megünnepelték az ország minden részében, s kegyelettel elevenítették föl a nagy ember tetteit az újabb nemzedékek előtt, melyek már a történelemből merítették az iránta való tiszteletet. Egy történelmi alak kultusza hatotta át e hó 18-ikán és 19-én az egész országot.

A főváros lakossága nagy körmenettel és népgyűléssel az első volt az ünneplők közt. A szép őszi idő is kedvezett az ünnepélynek. Mindjárt a déli órák után megkezdődött a gyülekezés a Kálvin-téren, hová közel esik az országgyűlési függetlenségi párt klubjának helyisége, az Üllői-út első házában. Innen rendeztek a körmenetet. Az egyesületek, ipartestületek egymásután jelentek meg a szökő-kút körül, s a rendezéssel megbízottaknak elég feladat jutott, hogy annak sora szerint állítsák föl a testületeket, közébe a cigány zenekarokat, melyek önként ajánlották föl, hogy játszanak fognak. A sokaság 2 óráig már egészen elárasztotta a tért egész a muzeumig. Énekelni kezdte a Kossuth-dalokat és kikitört az éljenzés. De nemcsak a Kálvin-tér és környéke nyújtott ily nyüzsgő képet. A merre a menetek el kellett vonulni, ott is sűrű sorok foglalták el az utcaszéleket, várva, hogy csatlakozzanak.

A rendező-bizottság kocsikba ülve vezette a menetet. Legelől egy szép selyem zászlót vittek, melyet Kossuth 1848-iki arcképe díszített. Aztán diszmagyarba öltözött egyetemi ifjak következtek, több lobogóval. Az ifjuság egy része a lobogók körül sorakozott. A menet legérdekesebb és mindenütt éljenzett része volt: a régi honvédek, köztük többen 1848-iki egyenruhában. Golyóktól megtépett, csatákban lengett két hadi zászló emelte ennek a csoportnak érdekességét. Az öreg katonák lelkesedve viszonzták az éljenzéseket. Egy részük kifáradt a hosszú úton; azokat kocsiba ültették. A lengő zászlók vidáman lobogtak a sötét tömeg fölött, mely egészen betöltötte a széles utakat s végét sem lehetett látni. Szólt a zene, hangzottak a hazafias dalok és zúgott az éljen. Az erkélyekről, az ablakokról kendők és kalapok lobogtatásával köszöntötték a menetet.

A muzeum előtt végig menve, a kerepesi úton, innen pedig az Erzsébet-köruton, aztán az Andrássy-úton hömpölygött végig a menet, ki a városligetbe, az arena előtti mezőre. A rendet semmi sem zavarta. Két órát vett igénybe, míg kijutottak a népgyűlés helyére.

Emelvény volt felállítva a rendező-bizottság és a szónokok számára. A zászlókkal körülveték az emelvényt, a nagy sokaság pedig a mezőt lepte el. Horváth Ádám képviselő volt a népgyűlés elnöke, ki legelőször is felolvasta annak az üdvözlő iratnak szövegét, melyet Kossuthhoz

A KOSSUTH ÜNNEP BUDAPESTEN: A menet gyülekezése a Kálvin-téren.

intéztek, s melyet a főváros 15,000 polgára irt ad. Zajos éljenzéssel fogadták. Majd az énekarok adták elő Kölessey himnuszát. Az első szónoklatot Herman Ottó tartotta, hévvel dicsőítve Kossuthot és ellene mondva annak, mintha Kossuth neve forradalmat jelentene. Egyik rajzunk ép akkor tünteti föl a népgyűlést, mikor Herman beszél. A tömeg zajosan megélejezte, valamint b. Kaas Ivort és Barabás Béla képviselőt. Rényi József joghallgató az ifjuság részéről beszélt.

Horváth Ádám elnök végül a népgyűléstől felhatalmazást kért, hogy nevében Kossuthhoz

üdvözlő sürgönyt küldhessen. Indítványozza ezután, hogy üdvözlőjek a főváros törvényhatóságát Kossuthnak diszpolgárrá való megválasztásáért.

Az ünnepet a dalkörök hazafias éneke zárta be, mely után a tengernyi nép szétoszlott, ellepve mindenfelé a városba vezető utcákat.

A HADSEREG LÖVÉSZ-ISKOLÁJA A BRUCKI TÁBORBAN.

Az új szerkezetű löfegyverek, nevezetesen a Mannlicher-féle ismétlő puskák és lovassági karabélyok alkalmazása szükségessé tette, hogy nemcsak a legénység, hanem a tiszték is tüzetestekben megismerkedjenek e fegyverek tulajdonságaival. E célra a Lajtha melletti brucki állandó táborban egy külön lövész-iskola van berendezve, melyben szakértő tiszték a fegyverek alkatrészeiről, a töltények minőségéről s az ismétlő löfegyverek lényegéről rendszeres előadásokat tartanak. A gyalogsági-, vadász- és lovassági tiszték a Mannlicher-ismétlővel és forgópisztolyokkal czélba lönek. A lovassági tiszték lovon ülve lönek czélba, még pedig részint lépésben menetelve, részint ügés és vágatás közben, mi alatt mindenik tiszt forgópisztolyából hat lövést tesz ember-alaku czéltáblára. E gyakorlat kétszeres ügyességet igényel, a mennyiben a lovasnak paripáját a lövés pillanatában «összeszedni» (parirozni) s egyszersmind czélozni kell. A revolver czéllövés legfeljebb negyven-negyvenöt lépés távolságra történik, s miután a fegyver használata komoly esetben 15–20 lépésen túl ritkán fordul elő, a nagyobb távolság csak a gyakorlat kedvéért vétetik igénybe.

Nagyon érdekes az ismétlő puskák kipróbálása éjjel tett lövésekkel. Ugyanis a puskák a czéltábla irányában felvetett tábori sánczokon lévő fatáblákra illesztetnek, a midőn aztán a helyes irány-igazítás (Visirung) megtörténik. A lövések golyóit másnap felkeresik a czéltáblán. Ez által a fegyvereken lévő irány-igazítók használatának különbsége éjjel vagy nappal, könnyen kiszámítható.

Kinnach László rajza.

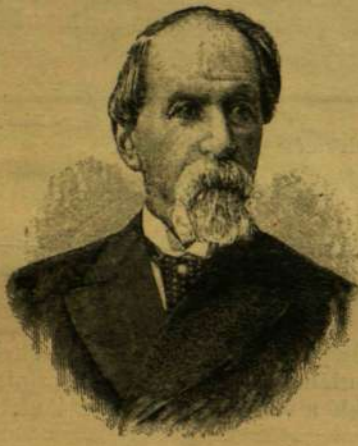
A KOSSUTH-ÜNNEP BUDAPESTEN: A népgyűlés a városligetben.

A lövész-iskola szomszédságában fekvő mezőn különféle céltáblák vannak felállítva, u. m. álló, mozgó, vagy időnként eltűnő s ismét előkerülő gyalog- és lovas-alakok, melyek aztán a lövések előtt gyors vagy lassú ütemben elvonnak. Az ekkor mozgó céltáblák külön gépezet által irányoztatnak, s berendezésük sok pénzbe kerül. A terep egy részét a lögyakorlatok céljából mesterségesen feltérdepel, vagyis kisebb-nagyobb dombfölkemelkedések, árkokat, mely utakat, átvezeteket és hidakat készítenek, hogy a katonák bármily helyi viszonyok között bátran lövni és fegyverüket célszerűen használni megtanulják. A brucki lövész-iskolában a tanulókat felváltva gyalog- és lovas-csapatokból odavezényelt altszázadok képzetének ki, ezek aztán az ezrednél mint lövész-oktatók szerepelnek.

CIALDINI HENRIK OLASZ TÁBORNAGY. 1811—1892.

Cialdini Henrik, gaetai herceg s olasz tábornagy, szeptember 8-án Livornóban meghalt. Cialdini azon történelmi alakok utolsója, ki az élet színpadjáról, kik Olaszország újjászülését nagy művében nevezetes helyet foglaltak el.

Cialdini 1811-ben Castellertróban, az egykori modern hercegség egyik jelentéktelen városában született. Szülei jó módú emberek lévén, főkül orvost akartak nevelni, de midőn a forradalom 1831-ben Közép-Olaszországban kitört, sőt még a csendes Modena lakosai is felkeltek, Cialdini az úgynevezett malcontentikhez (elégítetlenek) csatlakozott.

CIALDINI HENRIK.

A forradalmat Ausztria 60 ezer katonával elnyomta. E célra leginkább a Milánóban és Veronában állomásozó magyar ezredek használták fel. Cialdini Párisba menekült, hol orvos-tanulmányait folytatta. Utóbb Portugáliában és Spanyolországban a trónkövetelő ellen harcolt. 1848-ban mint spanyol alezredes tért vissza, hogy hazája küzdelmeiben Radetzky serege ellen részt vehessen. 1855-ben azon öt dandár egyikét vezényelte, melyek Cavour politikai bölcsesége folytán az olasz sereget Krimában képviselték. Habár az olaszoknál ott valami különös szerep nem jutott, Cialdini maroknyi emberével Szabasztopol bevétele szeptember 8-án annyira kitüntette magát, hogy még a francziák irigységét is felkeltette, kik eleinte az olaszokat csak tábori őrségnek tekintették. 1859-ben Cialdini kevés szerencsével harcolt az osztrákok ellen, de annál nagyobb sikert ért el a következő évben, midőn a pápa világi uralmának megbukását első sorban Ancona, utóbb pedig Gaeta eleste idézte elő.

A porosz-osztrák háború kitörésekor Cialdini Olaszországban, nevezetesen Custozzánál vitézsége, de szerencsétlenül harcolt. Ekkori katonai működését tulajdon bajtársai szigorúan megbírták, s úgy látszott, mintha a custozai kudarcért leginkább Cialdininél akarták volna a bűnbakot keresni.

Katonai pályáját Róma elfoglalása után fejezte be, melyben szintén részt vett. 1882-ben Madridban és Párisban az olasz kormányt képviselte, s utóbb Livornóba vonult vissza, mivel politikai nézetei a mérvadó olasz államférfiak működésével össze nem fértek.

A KHOLERA HAMBURG BAN.

Egy hónapja elmúlt, hogy Hamburgban, Németország legjelentékenyebb kikötő-városában, az ázsiai kholera megfészkelte magát. A hamburgi hivatalos jelentések is már közel 7000 kholerahalottól szólnak a városban, de valószínű, hogy sokkal többen haltak el ebben a betegségben, mivel a kholera kiterjedésétől (aug. 16.) egész hat napon át a kereskedelmi érdekeit feltő városi tanács eltűnt a bajt s még ezután is sok ideig nagyon kevés volt szervezte a betegek nyilvántartása és gondos kezelése. Szept. 3-án 2083 kholerabeteget számláltak csak a kórházakban, és a hivatalos adatok szerint szeptember 19-éig csupán a kholerakórházakban 15,663 beteg volt, kik közül 6767 halt meg. A kezdetben megkísérelt eltusolás és a rossz kezelés, mely jelenleg már diplomáciai jegyzékváltásnak is tárgya, okozta azt, hogy a betegség Hamburgból Európa nagy részébe elterjedt, különösen Hollandiába, Angliába és Franciaországba. Szerencse, hogy sehol sem mutatkozott nagyon pusztítólag, bár magában Párisban 305 ember halt meg kholerában.

Ma már, mint a lapokból is mindennap olvashatjuk, Hamburg csaknem teljesen el van szigetelve; e miatt a máskor annyira élénk hamburgi kereskedelem pangásnak indult s a nagy város lakossága részben a nyomor küszöbe előtt áll. Minden szomszédos s kissé közelebb eső országokban, sőt a távolabb fekvő tengeri kikötő-városokban is szigorú védekező intézkedéseket tesznek s irgalmatlanul megfűstölnek bárkit, ha csak gyanu támad is felőle, hogy Hamburg felé járt.

Ily körülmények között valóban rendkívüli esetnek s a hivatás iránt érzett hősiességnek kell tulajdonítanunk, hogy egy Schönborg nevű angol rajzoló elment a rettegve emlegett városba vázlatokat készíteni, melyek közül egy párt lapunk jelen számában bemutattunk. A rajzoló szept. 2-án ment Rotterdamból vasuton Hamburgba s az vasutonat kivülről még csak egy bátor embert vitt Hamburgba, egy amerikai kereskedelmi ügynököt; a többi utasok kizárólag a Veres-kereszt-egylet szolgálatában levő orvosok, ápolók és szolgák voltak.

Utazók is, mint mindenki, mérföldekkel Hamburg vasuti állomása előtt érezte már a karbol szagát, a folytonos fertőtlenítés mintegy befészkelte magát a levegőbe és sajátos savanykás ízt kölcsönzött neki. De azért Hamburgban még most sem engedik el a fertőtlenítést, legalább is megfűstölnek mindenkit s podgyásza közé fertőtlenítő szereket helyeznek el.

Szomorú az utazás most a nagy kikötő-város felé. A vasuti állomásokon, hol rendes körülmények közt naponként legalább 10,000 ember szokott megfordulni, most alig lézeng egy pár hivatalos személy. Kocsik egyáltalán nincsenek, mert a legnagyobb részt a kholerás betegek számára foglalták le s a többi sem gondol a különben is sovány kerettel. A nagy fogadók is üressek. A »Hamburger Hof«, hol 200-nál több vendégszoza van s 500 ember számára elegendő étterem, kong az ürességtől. Az utazók is zajtalanok. Sőt a kikötői is kezd néptelenedni. Nem régen távoztak el innen az amerikai kereskedő hajók, melyek legénységét a kholera szintén erősen megfertőzte. Leginkább jellemző volt a nép visszavonulása szept. 2-án, azon a napon, midőn Németország minden kis községében örömmünnepeket ülnek a dicső szedáni nap emlékére. Hamburgban ezen évben Szedán napján egyetlen lobogót sem lehetett látni, az emberek nem gyűltek össze sehol, kivéve a templomokat, hol a hivatalos isteni tiszteletet megtartották, bár itt is a könyörgés főtárgya volt: szabadítsd meg uristen népemet a nagy veszedelemtől. Csak az apró gyermekek, a veszély nagyságát még nem ismerő kis fiúk, jártak hagyományosan szokás szerint körmenetben a halál országában, apró zászlókat hordva, a diadal jelvényeit ott, hol csaknem minden ház kórházzá alakult.

A félmilliónyit jóval felülhaladó város egyes részeiben s különösen a rendszeren oly tarka mozgó léttel dicsővő kikötő, nem foglalkoztatnak senkit, több a kikötőbe nyíló utazást a rendőrség zárt el, mint a »halottak utazását.« A kioszkokat, melyekben rendszeren újságokat szoktak árulni, most nyomtatott falragaszok borítják, melyeken

a rendőrség közli szabályait az óvintézkedésekről s egyes tudósításokat a betegség terjedéséről. A város hatóságai havtan kocsi bérelt ki, melyek kizárólag betegeket szállítanak a kórházakba és innen ki a temetőbe. Minden beteget karbolos flannel gőnybe raknak, s két kísérője van, egyik mellette a kocsiban, a másik a kocsi mellett. A lovasutit sineket szénsavas oldattal napról-napra megöntözik. Igen jótékony hatása van annak, hogy a Bill-sőrfőződe ártási kútjából naponta mintegy 120,000 liter vizet oszt ki a szegényebb lakosoknak, kik azelőtt az Elba folyónak épen nem moosoktalan vizet használták italul. A hatóság arról is gondoskodik, hogy a szegények forralt vizet kapjanak, mert az orvosok állítása szerint a felforralt vízben a kholerabacillusok elpusztulnak. A betegek hozzátartozóit is folyvást lehet látni az utcákon, a mint ágyneműket, fehéreneműket és ruhát szállítanak be a kórházakba fertőtlenítés végett.

Itt is jól tudják, hogy a rémület nagyon nőveli a ragályos betegség erejét s ezért különös gondot fordítanak arra, hogy az utcákon a halál nyomát ne lehessen meglátni. A magánházakból most már nem engedik meg a temetést. Minden beteget, ha kissé gyanus, azonnal a kórházba szállítanak az ezzel megbízott emberek, harangszó nem kíséri végső útjukra az elhunytakat s a temetések rendszeren éjjel történnek, midőn az utcák néma csendjéért csak a halottvivők zaja zavarja meg. Teljesen elkerülni a szomorú látványt azonban nem lehet, sőt különösen is mutatkozik a veszély nagysága abban, hogy csaknem minduntalan lehet látni koporsókat szállító embereket, mintha a világkereskedelemben egyik központjában ez volna a főurczikk. Különösen sok halottat visznek ki a Dammtorst (gátkapu) mögött levő temetőbe, melyet most Hamburgban közönségesen a »halottak útja«-nak hívnak.

Most már világos, hogy a kholerát Hamburgba orosz kivándorlók vitték be. Azóta ezeknek a kivándorlóknak sorsa nagyon meg van nehezítve. Minden kikötő-városban lehetőleg vesztegár alá vetik őket s magában Amerikában is két hétig kell a kikötőben tartózkodni, mielőtt száraz földre léphetnének. A jelenlegi szigorú rendőri intézkedések eredményei már Hamburgban is meglatának, kevesebb kholerás beteg hal meg, mint azelőtt s úgy látszik, mintha rövid idő múlva teljesen meg is szűnne a kholera, a minthogy a mindinkább erősödő őszi hideg is ellenére van.

A MEGSEBEZHEZETLEN FAKIR.

Az indiai utazók esodlatos dolgokat beszélnek a fakirok rendkívüli mutatványairól, úgy, hogy az európai ember szinte hajlandó azokat mesének vagy büvészetnek tartani. Sajátságosan azonban, hogy majd minden utazó egybehangzó leírását adta ezeknek a varázslatos dolgoknak. Az orvosi tudomány tájékozatlanul áll e mutatványokkal szemben s csak tapogatózik, hogy azok igazi nyitját megtalálja.

Szavahihető angol utazók és Indiában lakó angol hivatalnokok állítják, hogy egyes fakirok képesek életműködésüket hetekre, sőt hónapokra félbeszakítani s azután ismét folytatni a nélkül, hogy az egészségi állapotukra káros befolyást gyakorolna. Ezek az emberek különféle italok és füstölések által megdermesztik magukat, valóságos tetszhalottakká válnak. Ebben az állapotban angol hatósági személyek jelenlétében vászonba burkolták és koporsóba zárták őket, melyeket lepecsételve a földre ástak el.

A sirokat állandóan katonaság őrzi, s a mikor hónapok múlva felásták a sirokat, a koporsók érintetlenek voltak. Bennök ott feküdtek a látszólagos holttestek, melyekben az életjeleit a minimális hőmérséklet mutatta.

A látszólagos halottakat fakir-társai vették kezelés alá. Mivel testüknek minden nyílása viaszszal be volt dugva, legelőször e viasz-beragasztásokat távolították el. Még pedig először a fülnyílásból, melyen át levegőt fújtak be s az erős fújás kisodorta az orron volt viaszot. E műtét után a »halott« kezd magához térni, de eszméletét csak az ezt követő erős dörmögések után nyeri vissza. Körülbelül tehát azt az eljárást alkalmazták, a mit nálunk szoktak alkalmazni az orvosok a félig megfagyottakkal és vízbeültetve.

Bármilyen különösnek tünik is fel ez a mutatvány, megbízható szemtanúk beszélnek el, noha a »csodák«-nak magyarázata hiányzik. A hipnozis tüneteit is csodálkozva és megdöbbenve nézi az orvosi tudomány s a laikusokat bámulatba ejtik a hipnotikus mutatványok.

Az indiai fakirokról azt is beszélik, hogy megsebezhetetlenek. Testüket nem fogja sem tű, sem kés, sem bármilyen éles eszköz. Bőrüknek nem árt a tűz és nyomjuknak a mérge. A hitetlen Európában sokan kételkedtek ebben is, míg megunta már a küzdést, lemond a pályaberről, csak nyugalom óhaj; de nyugalmat, enyhét még a magányban sem lel, mert oda is elkeríti az örök bánat. Olykor a komor, pesszimista hang s erőszakot, önkínzó megnyugvás a szelid merengéssé és csöndes megnyugvásnak ad helyét. Nincs ember, ki nem örült volna még, bármennyit szenvedett is; sivár az élet annak, ki mindig csak örömben úszik; csak az tudja, mi az üdv, a kit szenvedés is ért. De az ilyen enyhülés csak egy óráz a bánat sivatagában, a lemondás nyugalma; a lassan örök békét, a megnyugvást a változatlanban, többnyire elfojtott keserőséggel s titkos sajnó szívvel dicseki. Szerelmi költeményeiben is a csöndes borongás az uralkodó elem. Szerelme nem szenvedélyes, nem követelő, megelégszik a barátság morzsáival is. Egy pár versében a teljes boldogság hangja csendül meg, szinte azt hisszük, hogy bele evezett az óhajtott révbe, a házas élet kikötőjébe; de a boldog szerelmi viszony megszűnik, válni kell, mert tudjuk, a szivekben van-e az ok, vagy a mostoha viszonyok? Azontúl a költő hangja mind keserűbbé válik, csaknem kegyetlen szavakkal fordul el az imádottól; de azért a nő nemek tisztelője marad, s egy pár verse (»A nő sorsa«, »A nő szív«) derült eszményi felfogásával Schiller híres költeményeinek (»Würde der Frauen«) nyomain jár a nő nem magasztalásában. Lantján néha a hazafi-göggel is megszólal, de ott is inkább a társadalmi hanyatlással, mint politikai kérdésekkel foglalkozik. Van egy két szatírája is. »A doktor« és az »Egy hónapvához« címűben egy-egy tipust fest, kiméltelen színekkel, az »Új pályadijak«-ban pedig a reklám-sajtot gúnyolja. Dangi János költészetében komoly és tartalmas. A komolyságot, melylyel költői hivatásának él, elárulja a külföldi gondos kezelése is. Költői ereje ugyan néha meg-megbágyad, s szintelen stófiák is fordulnak elő, de izlése ritkán botlik s általában oly költő, ki megérdemli, hogy olvassák s nem méltatlan arra s nálunk elég szokatlan sikerre, hogy költeményei rövid idő alatt második kiadásra értek. A cínos kiállítású kötet ára 1 frt 50 kr. Mutatványain aljion itt belőle egy fordított és egy eredeti költemény:

Vihar után.

Leopardi.

A fergeteg kitombolt,
A víz mádrad újra dalra zendül;
S a tyúk, mely félelemből
Elrejtétek előrelül. A mennyből
Tisztaan ragyog nyugatról a hegyekre;
Lehullt a táj ködlege
S a völgy folyója újra fénybe himbal.
Órül minden szív; távolban s közelbe
A zaj megindul s kinn áll
A nép munkára kelve;
A kézműves, kezében műszerével,
Vigan dalolva lépdel
S örömmel néz az égbe;
Vízét merli a lányka s visszalebben,
Ha telve már edénye.
Az utca víz legénye
Zöldseggel megáll a szegeletben
S vevő kiállt mindegyre ékeiben.
A nap kibukkan és sugármosolya
Ragognak lenn a völgyek s fenn a halmok.
Ablak kinyit, feltárlt balkon, ajtó...
Amott az utcán csengőzengő hallok
S szekeér zaját, a melybe, felpakolva
Utast siet tán, más vidékre hajtó...

Ah, minden szív örömben!
De mikor is oly édes s szép az élet,
Mint most, hogy újra éled?
A munka s baj-özönben.
Mikor ilyen kitartó s hű az ember,
Mítsem törődjen búval, gyötrellemmel?
Örömet szál a bánat.
Oh, örömet, de melynek ért gyümölese
Magába rejti férgét a halálnak!
Hol a vigasz, szívünket, mely betöltse,
Ha benne ott remegnek

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Újabb költemények. Irtá Dangi János. Budapest 1892. A cínos kiállítású kötet Dangi János közel másfél évtizedes költői munkásságának gyümölcseit foglalja magában. Az eredeti költemények közt egy-egy műfordítás is akad, s jellemző, hogy csaknem kivétel nélkül a nagy olasz pesszimista költő, Leopardi műveiből fordítja. Nam a véletlen műve ez, a

szerző szellemének erős vonzódása nyilatkozik ebben egy hatalmas rokon szellemhez, melyet saját érzelmeinek tükréről tekint. Dangi János szintén pesszimista költő, a pesszimizmus az uralkodó vonás egész költészetében s némely versében (pl. »A Golgota felé«-címűben) a pesszimista hang oly erősen csendül meg, mintha magát Leopardit olvasnók. Sokat tépelődik a mult fényes álmaival, melyek eltűntek végkép, örökre, sivár pusztaságot hagyva hátra. Borongó költeményeinek során sokszor mondja, hogy megunta már a küzdést, lemond a pályaberről, csak nyugalom óhaj; de nyugalmat, enyhét még a magányban sem lel, mert oda is elkeríti az örök bánat. Olykor a komor, pesszimista hang s erőszakot, önkínzó megnyugvás a szelid merengéssé és csöndes megnyugvásnak ad helyét. Nincs ember, ki nem örült volna még, bármennyit szenvedett is; sivár az élet annak, ki mindig csak örömben úszik; csak az tudja, mi az üdv, a kit szenvedés is ért. De az ilyen enyhülés csak egy óráz a bánat sivatagában, a lemondás nyugalma; a lassan örök békét, a megnyugvást a változatlanban, többnyire elfojtott keserőséggel s titkos sajnó szívvel dicseki. Szerelmi költeményeiben is a csöndes borongás az uralkodó elem. Szerelme nem szenvedélyes, nem követelő, megelégszik a barátság morzsáival is. Egy pár versében a teljes boldogság hangja csendül meg, szinte azt hisszük, hogy bele evezett az óhajtott révbe, a házas élet kikötőjébe; de a boldog szerelmi viszony megszűnik, válni kell, mert tudjuk, a szivekben van-e az ok, vagy a mostoha viszonyok? Azontúl a költő hangja mind keserűbbé válik, csaknem kegyetlen szavakkal fordul el az imádottól; de azért a nő nemek tisztelője marad, s egy pár verse (»A nő sorsa«, »A nő szív«) derült eszményi felfogásával Schiller híres költeményeinek (»Würde der Frauen«) nyomain jár a nő nem magasztalásában. Lantján néha a hazafi-göggel is megszólal, de ott is inkább a társadalmi hanyatlással, mint politikai kérdésekkel foglalkozik. Van egy két szatírája is. »A doktor« és az »Egy hónapvához« címűben egy-egy tipust fest, kiméltelen színekkel, az »Új pályadijak«-ban pedig a reklám-sajtot gúnyolja. Dangi János költészetében komoly és tartalmas. A komolyságot, melylyel költői hivatásának él, elárulja a külföldi gondos kezelése is. Költői ereje ugyan néha meg-megbágyad, s szintelen stófiák is fordulnak elő, de izlése ritkán botlik s általában oly költő, ki megérdemli, hogy olvassák s nem méltatlan arra s nálunk elég szokatlan sikerre, hogy költeményei rövid idő alatt második kiadásra értek. A cínos kiállítású kötet ára 1 frt 50 kr. Mutatványain aljion itt belőle egy fordított és egy eredeti költemény:

Kincseppjei az elmúlt félelemnek?
Remény hogy olvad égő fájdalomba,
Ha jól tudjuk: a véres áldozatra,
Melyet vergődve hoztunk s elhagyatva,
Csak új kínok teremnek
És új vihar, mely záporát leontja?

Oh, természet! Hatalmad
A küzdő földi nemek
Im ennyit átjutalnak
Kijut nekünk, míg itt bolygunk le és föl,
Gyönyörből, szenvedésből.
A szenvedést mindig bő kézzel osztod,
Bű, baj nagyobbul, noha el sem osztod.
És a gyönyörből, melyet szűl a bánat,
Kevés az üdv, mi lelkeinkbe támad,
Oh ember, ember, istenek kegyelme!
Könnyűt ha majd nem ontol
S a sir felold majd minden fájdalomtól:
Beh boldog is leszel te!

Távozó fecskek.

Kedves vendégei a ház erszénnek,
Dalos ajtókatok hova lettek ének?
Ha bánat a természet,
Ha hideg a fészek:
Az erszén gazdái befogadni készek!

Mintsem ott kinn azva, diderege, fázva:
Szeretk szivek közt jobb a meleg házba!
Jertek ide, jertek!
Eledeit is lettek,
Ha nem, a mi elhull: mit a gazda eltett.

Oh, dehogya is jönnek! Szabadon kerengve
Boldogabbak ott kinn a nagy végtelenbe!
Falak között járva
Szótalanul, átván:
Szomorú élet voln! a szabadság árán!

Ha édes a táj is és elválni fáj is:
Van mi befogadja, más hegy, völgy, lapály is,
Uj örömek élnek,
Uj fészekbe térnek,
Hírét se hallják ott a viharnak, télnek.

Utolsó emléki a letűnő nyárnak!
Menjeteik csak b'skén, titéket már várnak.
Hogy mi fészeket adtunk
S egyedül maradtunk:
Sose busuljátok ti azért miattunk!

Mennék mi is, mennék, ha madarak lennénk,
Az emberi üdvől szivesen letennénk;
De hiába készített
A szabadság-éretet:
Mozdulatlan sorshoz kötözött a végzet!

Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkáiból a Révai-testvérek a 34—36-ik füzeteket bocsátották közre, melyek e gyűjtemény 7-ik kötetét befejezik és a 8-ikat is megkezdik. A »Két holdudsiak« befejezésén kívül még »A mi a lelket megmérgezi« című országgyűlési karcolatok izlettetését is e füzetekben kapjuk. Egy füzet ára 35 kr.

Mécsvilágnál címen egy kötet elbeszélése hagyta el a sajtót Szinay Ödöntől, ki az ifjabb irodalom figyelemre érdemes elbeszélő közé tartozik. Kötete három nagyobb elbeszélésből áll: »Szárz úr párbaja és egyéb baja« — »Az én dámfám« és »Lear király falun.« Mindeniken meglátszik, hogy a szerző tehetségét a nagyobb kompozíciók sem haladja túl. A mese, a színhely, az alakok változatosság, a bonyodalomban nem hiányzik a népszerűség és az előadás folyamát is érdekelt kiserheti az olvasó. A kötet Singer és Wolfner cég kiadása.

Kriza-album, szerkesztette Kovács János. Ezek előtt ünnepeket rendeztek Kolozsvárt Kriza János unitárius püspök és a székely népköltés nagyérdemű gyűjtőjének emlékére. Akkor határozták el egy album kiadását, mely azonban csak most jelenhet meg, de Kriza emléke nem oly tűnény, hogy a könyvet elkészítenek lehetne mondani. Mindenki érdeklődve olvashatja a »Vadrózsák« gyűjtőjére vonatkozó sokféle adatot.

Az album élén Kriza arcképe, s aztán 95 lapon olvasható az emlékünnepély részletes leírása, Kovács János megnyitó-beszéde, az akadémia, a Kisfaludy-társaság s az erdélyi múzeum-egylet három üdvözölő irata, Jakab Elek emlékbeszéde, stb. Erre a lapoknak az emlékünnepélyről szóló cikkei és Krizára vonatkozó nyilatkozatai következnek. Az emlékünnepély utolsó részét Kriza barátainak és tisztelőinek dolgozatai töltik be. Itt találjuk Gyulai Pálnak a Kisfaludy-társaság közülésén Krizáról mondott beszéde, dr. Ferenczi Zoltán hasonló tárgyú dolgozatát, Kövály László (»Krizá«, mint miszionárius), Fangané-Gyujtó Izabella (»Emlékezés Kriza Jánosra, mint hirtökötörre«) Hajós János, stb. közleményeit. A sort hangulatos költemények rendezték be Szász Károly (»Krizá születési házára«), dr. Szász Béla (»Özveggyé fohásza«), Jakab Ödön, Gabányi Ar-

pád, dr. Hegedüs István és Rádiger Géza tollából. Az album, mely a Kriza-émléktábla és ünnepély költségeire adakozók névsorát is közli, Hornyánszky Viktor sajtója alá került ki és ára 1 frt. Tiszta jövedelme az unitárius főiskola ifjúsági együletének jut.

Az E. M. K. E. daloskönyve czímen a hazafias egyesület választmányának megbízásából Deák Gerő tanár komoly és vig dalokból gazdag hangjeggy gyűteményt állított össze, mely csinos kiállításban Budapestén a Lampel-féle (Wodianer és fia) könyvkereskedésében jelent meg. A két és három szólamú dallamok 278 oldalnyi kötetet foglalnak el, a hangjegyet a szöveg is kísérvén. Imák és fohászok, gyászhangok, nemzeti dalok, népdalok, bordalok, vegyes dalok és indulók követik egymást, együtt adván a népdalköltés és a műdal termékeit. A könyv ára képmény vászonkötésben 1 frt.

Az Emke választmányja az előzőben ezeket mondja: «A dal a szív nyelve. A dallal jár az érzés: az Isten, haza és király tisztelete és szeretete. A történelem minden nagy eseménye a dallal járt kapcsolatban. Az Emke a nemzeti érzület erősítése, a testvéri szeretet megszilárdítása munkájában szükségét látta, hogy egy daloskönyvet is állíttasson egybe és

Az akadémiai értesítő szeptemberi füzeté a tud. akadémia belső életét számos közleménnyel ismereti. Több akadémiai feladvásból kivonatot közöl, továbbá akadémiai kiadványok tartalmát is ismereti, a közelebb alhunyt tagokról nekrológokat közöl; és szól az akadémia támogatása mellett megjelenő folyóiratokról.

Az Athenaeum, a tud. akadémia kiadásában és Paner Imre szerkesztésében újvóta megjelenő filozófiai és államtudományi évnegyedes folyóirat új füzeté öt nagyobb értekezést közöl: «A modern művészet böselete», Lyka Károlytól; «A magyar parlament reformja», Meltz Oszkártól; «Mozgás és érzés», Beljak B. Páltól; «Apáczai Cseri János», Bánóczy Józseftől; «Az utolsó nádor és kora», Várnai Sándortól. Ezenkívül külföldi irodalmi művekről ad számot. A folyóirat előfizetési ára egy évre 5 frt.

Az Athenaeum kézi lexikonának 24-ik füzetét (szerkeszti dr. Csédy Ignác) nagyrészt hazai vonatkozású közlemények töltik be, mert a «magyar» szó alá tartozó tárgyak, nevek, intézmények vannak befejezve. A füzet a «magyar művészet» czikkel kezdődik s «Mátyás királyig» tart. Melléklete monarchiánk politikai térképe és a skandináv félsziget térképe. A vállalat 40 füzetre van számítva s egy-egy füzet ára 30 kr.

Népszínház. Az első újdonság a népszínház őszi szezójában egy bécsi operetta, «A szerencsefia», melynek zenéje a «Szegény Jonathan» szerzőjétől, Millöckertől van, a szöveget pedig Wittman és Bauer készítették, a kik sok bécsi élezt és vonatkozást alkalmaztak, de ezeknek magyarul nincs hatásuk. A zene sem oly szerencsés, mint a «Szegény Jonathan»-é. A második felvonás azonban tetszett, s ez fentartja egy ideig a darabot.

A szerencsefia egy fotografus, a kit minden rossz ér, de minden javára válik. Egy szép skót hölgynek is férje lesz, de csak azért, hogy az adósok börtönébe kerüljön. A szép skót özvegy elpazarolta vagyonát, adóssága is sok van. Rövid idő múlva azonban még nagy gazdagság vár rá, csak hogy azt nehéz bevárni, mert egy meg nem hallgatott udvarlója, egy bankár, összevásárolja adósságait, s most már a szép asszonynak az adósok börtönébe kellene jutni, vagy feleségül menni a bankárhoz. Az özvegy azonban segít magán, hirtelen férjhez megy a fotografushoz, a skót törvények szerint aztán rögtön a férjét viszik az adósok börtönébe, nagy bánatra az özvegy hűgának, ki a fotografusba bele szeret. A szerencsefiáról pedig kiderül, hogy rokonsági révén gazdag ember, s így aztán rendbe jön minden, a párját is megtalálja.

Kholera-betegek kórházba szállítása.

Hirlap-árusok kioszkja a kholeráról szóló tudósításokkal.

Angol hirdapludóító megfűstölése.

A KHOLERA HAMBURGban.

adjon ki a nép számára. Legyen ez minél több népdalos kör szervezésének alapja és dalolva a nép mindennél a hazában, áldja az Isten, s tanulja szeretni a nemzetet, hazát, királyt és az édes hazai nyelvet.»

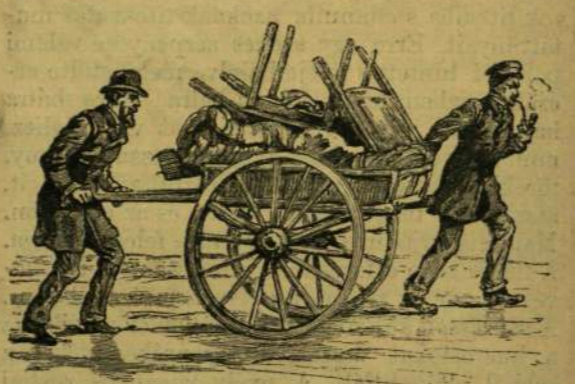
Ötven év a magyar ipar történetéből. Az orsz. iparegyesület az év végén üli meg ötven évi fenállását, s Gelléri Mór titkárral megírta az 1842—1892-diki magyar ipar történetét. A könyvre most előfizetést hirdettek. A mű bevezetésében az 1842—52-diki korszak, a védegyelet, magyar tengerhajózás társaság, az iparegylet sat. első kezdeteit, balsikerük okát magyarázza, sok adattal. Az 1867—92-diki korszakot tárgyaló második rész külön adja elő mindazt, mit az iparoktatás, ipari muzeumok, kiállítások, iparfejlesztés és iparvédő törvények, iparpártolási és fejlesztő mozgalmak, a szociális kérdés, az ipari szervezet stb. terén használatban voltak és a mikben, tanácsadó és kezdeményező szerepben, az iparegylet mindig tevékeny részt vett. A munka 50 nyomatott ívre terjed, előfizetési ára 10 frt s október 10-ikéig megrendelhető az orsz. iparegyesületnél. A könyv közgazdasági életünk gazdag és tanulságos korát öleli föl, s a szerzőnek eddig ismeretlen adatok által rendelkezésére.

A «magyar történelmi életrajzok» részére Capasso, a nápolyi levéltár tudós igazgatója, Szilágyi Sándorhoz igen érdekes történelmi képeket küldött, melyek különösen Andrási királynak, Nagy-Lajos testvéreinek tragédiájával foglalkoznak s köztük van Aversa város régi képe is. Az érdekes képek az életrajzok V. füzetében fognak megjelenni.

A nemzeti színházban most sorra előadják azokat a darabokat, melyeket a bécsi kiállítási színházban fognak bemutatni. Már előadták «Medeát» és a «Nagymamát», e hó 21-ikén pedig «Bánk bán» került színre, egészen új kiállítással, fényes jelmezekkel, de kevés közönség előtt.

Az előadásból ítélve, ez a nemzeti dráma méltó figyelmet fog kelteni Bécsben, dacára annak, hogy ott a magyarokon kívül más, történelmünknek azt a korszakát, melyben a darab játszik, alig ismeri. De bár ismeretlen lesz a nyelv, mely művészeink ajkairól hangzik és ismeretlenek a rugó művészeink ajszékelemény mozgatják, az előadás erejét, a közreműködők művészetét az idegenek is élvezhetik. Jászai Mari asszony imponáló Gertrudisa, Márkus Emilia érzelmek Melindája, Ujházi mély elkeseredésű Tiborcsa egy-egy valódi értékű alakítás, Nagy Imre Bankja pedig olyan megjelenés és organum mellett, a mivel e művész dicsekszik, nem tévesztheti el hatását.

A műcsarnok téli kiállítása. A téli kiállítás november 25-én nyílik meg s január 25-ig tart. A bejelentési határidő október 25-én, a beküldési határidő november 10-éig jár le. Ezen a kiállításra kerül kiosztásra a Trefort Ágost által alapított két s a mult évről hátramaradt egy aranyérem, egyenkint 500 frank becseréttel. Ez érme egyikére csupán hazai, másikra csakis külföldi, harmadikára pedig hazai és külföldi művészek egyaránt pályázhatnak.

Ágyneműek szállítása a fertőtelenítő-intézetbe.

Forrált víz szétosztása a szegények között.

lálja kiki. Az adósságcsináló, könnyelmű ladyt Kopácsy Juliska hatással játszotta. Komáromy Mariška, a lady huga a másik főszereplő, szép énekével és hangjával tűnt ki. A szerencse fia Vidornak jutott, a kinek nem szerepköre az ilyen mozgékony természet. Német (a bankár) mulattatni tudott. Kiss, Tollagi és Dárdai pedig, mint szerelmes dragonyos tiszték egy indulójukkal érték el hatást, Siposné, az új komika, rövid szerepében is bebizonyította, hogy helyén van a főváros második nagy színpadán.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Egyetemek megnyitása. A budapesti tudomány egyetem iskolai évének megnyitása e hó 15-én ment végbe, a műegyetemé pedig másnap. Mind a két ünnepélyen jelen volt Berzeviczy Albert államtitkár is.

A tudomány-egyetem megnyitási ünnepélyén báró Eötvös Loránt, a mult évi rektor beszámoló beszédet tartott, kiemelve, hogy a szakadatlan munkásság éve volt ez is. Megemlékezett a koronázási jubileumról, s felolvasta a mult évre vonatkozó adatokat. Az egyetem négy karán 639 tantárgyat adtak elő. Működött 78 nyilvános rendes, 24 nyilvános rendkívüli, 75 magán és 6 helyettes tanár, továbbá 4 tanító. Egyetemi hallgató az első félévben 3550 volt, a második félévben 3259 s ez utóbbiak közt volt hittanhallgató 82, joghallgató 1667, orvosnövendék 950, bölcsészethallgató 305, gyógyszerész-növendék 188, szülésznő 67. Vallásra nézve volt

római és görög kath. 1461, görög keleti 100, evangélikus 301, református 396, unitárius 8, izraelita 1033. Külföldi 32. Tudorra avatás 480 történt, legtöbb, 225, a jogi szakban. Tandij fejében 179,970 frt. folyt be, tandijelengedés 14,400 forint erejéig történt, ösztöndíj fejében 77,476 frtot osztottak, a gyakorlati díjakkal, pályázati jutalmakkal együtt pedig összesen 99,376 frtyi segély jutott az ifjúságnak. Az egyetem összes kiadása 726,079 forint; ebből az egyetemi alap jövedelme 233,450 frtot fedezett. Dr. Brennay Béla ez idei rektor, átvevén elődjétől a rektori jelvényeket, székfoglaló beszédét mondott, az egyetemnek tudományos szelleméről és történetéről. Végül az ifjúsághoz intézett lelkes buzdító szavakat, azzal a figyelmeztetéssel, hogy ősaink karddal szereztek meg e hazát, mi pedig csak hatalmas tudományval és akadályt nem ismerő jellemmel tarthatjuk fenn. Eljenzés kíséretében a beszédet, mely után még dr. Bita Dezső, a hittudományi kar dékánja mondta el az új tanévet megnyitó beszédét. — B. Eötvös Loránt volt rektor, mikor az ünnepély

lemondó rektor, dr. Koch Antal érdekes beszédben ismertette a mult tanév eseményeit. Az 1891/92-diki tanévben két tanár meghalt, négy eltávozott s egy nyugalmába vonult. Az egyetemhez kilencz új tanár került. A hallgatóság száma az első félévben 622, a másodikban 611 volt. Tandij fejében befolyt 27,121 frt; tandíjt elengedett 2994 frt értékben összesen 198 hallgatónak. 163 hallgató összesen 33,499 frt ösztöndíjban részesült, 34-en pedig 2070 frt összegű pályadíjakat nyertek. Tudorra fölavattak 81 jelöltet, köztük jogtudorra 33-at, orvostudorra 26-ot, bölcsészettudorra 11-et. Dr. Koch aztán átadta a rektori méltóságot dr. Ováry Kelemennek, ki mint új rektor megtartotta székfoglaló értekezését, mely a jogtörténettel foglalkozott s melyet kiváló figyelemmel hallgattak.

A debreczeni egyetem. A debreczeni egyetem tervezett költségvetését a kollégium ügyeinek megvizsgálására alakított bizottság egyhangulag elfogadta. A bölcsészeti fakultást egyelőre tizenkét tanárral tervezték. Elhatározták, hogy Debreczentről

intézetének igazgatóját, szegedi tankerületi főigazgatóvá nevezte ki.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Petőfi-társaság szept. 18-ikán délelőtt tartotta a nyári szünetek után való első rendes ülését, Komócsy József elnöke alatt, nagy közönség előtt.

Az ülés elején Komócsy József megemlékezett Kossuth Lajos születésének 90-ik évfordulójáról. Jellemzte mint a magyar irály egyik legnagyobb mesterét, s mint olyan szónokot, a ki nemcsak saját anyanyelvén, hanem angol nyelven tartott szónoklataival is megbüvölő, ellenállhatatlan hatást gyakorolt a hallgatóira. Búszkeségünkre lehet — ezzel végezte rövid beszédét — hogy halhatatlan férfiút társulatunk tiszteleti tagjainak élén üdvözölhetjük. (Hosszan tartó eljenzés). A fölolvások sorát Temérdek «Agg kor» című költeménye nyitotta meg. Pálffy Menyhért «A titok» czimvel esztétikai tanul-

SZOLIMAN BEN AISSA, A MEGSEBÉZHETETLEN FAKIR MUTATVÁNYAI.

végét ért, az ifjúság zajosan megjelente. A jótékonyaságot is gyakorolta rektorsága alatt, érdemes szegény ifjúnak, kik a tandíj elengedésében nem részesültek, több száz forintot osztván ki «kölesön» czímen, hogy beiratkozhassanak. Most is ily célra 600 frtot adott át az új rektornak, hogy ez belátása szerint tegye lehetővé az erre érdemes ifjúnak a beiratkozást. Egyttal igérte, hogy a mig tanári székén marad, minden évben 600 frtot ad e célra. Az ifjak kölcsönkép kapják a segélyt, de a visszafizetés nincs időhöz kötve.

A műegyetem új évét König Gyula rektor nyitotta meg szép beszéddel s a koronázási jubileum alkalmából felsorolta, hogy Luszonót év alatt az oly szerény József-ipariiskolából mint fejlődött ki erőteljesen a műegyetem. Ma már tíz év előtt épült palotája is szük; köszönetet mondván a közoktatási kormányának, mely oly sokat tett és tesz a műegyetemért, végül az ifjúságot buzdította. A beszédet zajos eljenzéssel fogadták.

A kolozsvári egyetem új tanévének megnyitására megjelentek a város tudományos és tanügyi világának képviselői. A várost Albach Géza polgármester, a megyét Gyarmathy Miklós alispán képviselte. A

négy, a debreczeni gyülekezettől egy tanszék alapját, együtt kétszázötvenezer frtot kérek. Négy tanszék az egyetemes ref. egyháztól reménylenek, három katedra pedig már megvan.

Szabolcska Mihály jeles fiatal költőt a görényi ref. egyházmegyébe tartozó Felfalu egyházközsége e hó 18-ikán papjává választotta. A fiatal pap és költő a jobb javadalmazási lelkesi állások egyikét nyerte el, s bizonyára kellemes hatáskört fog találni oly helyek közt, kik e választással bebizonyították, hogy méltányolják a hivatott tehetség nemes törekvéseit.

Tankerületi új főigazgatók. A király dr. Erődi Bélát, a budapesti Ferencz-József-nevelő-intézet kormányzóját, a budapesti fő- és székvárosi tankerület főigazgatójává nevezte ki és egyttal megengedte, hogy ideiglenesen a budapesti Ferencz-József-nevelő-intézet kormányzóji teendőivel is megbízzassék. Továbbá Kunecz Elek nagyváradi tankerületi főigazgatót kolozsvári, — Nátalussy Kornélt, a jászvári premontréi kanonokrend kassai főgymnáziumának igazgatóját, nagyváradi, — és dr. Platz Bonifácot, a zircz-ezisztencia rend budapesti tanárnevelő-

mányt olvasott föl. Végül Abonyi Árpádnak «Sztraboni hid» című rajzszövege került előadásra, mely az osztrák-magyar s a török hadsereg katonái életét festi. Az ülés végén fájdalmas szavakkal emlékezett meg az elnök Török Kálmán haláláról. Indítványát, hogy emléke jegyzőkönyvileg is megörökíttessék s hogy erről az özvegyet levél útján értesítsék, a társaság tagjai általános helyesléssel fogadták. Aztán tudomásul vették, hogy a Jókai jubileumát előkészítő bizottság már is több egyesülettel és társulattal tette magát érintkezésbe.

MI UJSÁG?

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése szeptember hó végével lejár, folkérjük az előfizetés mielőbbi megújítására, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

A királyi pár e hó 21-ikén Gödöllőre érkezett. Ö felseje a királyi kora reggel jött meg Bécsből, a királyné pedig, ki az utóbbi hetekben Svájcban nyaralt, néhány órával később. A király a pályaudvar-

CSEMEGESZŐLŐ
badaconyi és ménesi
1 kilo 65 kr., egy 5 kilos posta-kosár vidékre bérn. bárhova 3 frt.
Magyar cognac külön minőségben 1/2 palackokban 3 frt 1.40.
1.80 és 4-csalagos legnobb 3 frt. — szymint minden fűszert és csemegét, — vidékre ingyen csomagolva küld bárhova.
LUFT JÓZSEF
FÜSZER- ÉS CSEMEGE-ÜZLETE
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 9.

HYGEA
hajbalzsam.
E hasonlíthatatlan készítmény erőt, szépséget és tisztítást ad a hajnak; ősz hajnak fiatalos színt és szépséget visszaadja. Nem fűszerezett — hanem hatása a hajgyökérre működik.
Orvosi tekintélyek ajánlva.
1 palackkal frt 2.50. — Próba-üvegecs frt 1.50. Egyszerű ábrásítást.
Dimitrijevič S., gyógyszerész, Aracs (Bánát).

WEINWURM ANTAL
fényképész első magyarországi chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3.
Készít mindennemű czinkedezést dűcöt autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia után. Alaprajzok, térképek, hiálógatok fotolithographiai úton a legújabb nyomatásban sokszorosítottatnak.
Külön berendezés berendezésükkel való fényképfelvételekre.
A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:
SZEDER-INDÁK
ELBESZÉLÉSEK.
Írta: Baksay Sándor.
Ára fűzve 2 frt. Diszkótésben 2 frt 50 kr.
Tartalom: Jáchel. — Babet. — Három kereszt. I. A fehér kereszt. II. A fekete kereszt. III. Háraló kereszt. — Recipe.

Uj! Teljes Uj!
hálószoba-világítási berendezések
izzólámpával
és galvanikus, új szerkezeti elemekkel, elegánsan kiállítva, 50 frt o. é. Minden garpon épűgy, mint minden család, használhatja az igen kényelmes készüléket, miután azon egy körtét megnyomva, azonnal világosságot nyertünk, a mi betegség vagy más szerencsétlenség esetében, s más egyéb szükségletknél, éjjel idején nagy haszonnal bír. A fűtési költségek csekélyek. Pincze- és padlás-világítás, tűzveszélyes helyiségeknek, 30 frt o. é.
NEUMANN JÓZSEF W., elektro-technikai telepe,
Bécs, IV., Danhausergasse 12 és Waltergasse 6.

4892 Legnagyobb raktár sirlámpákban különböző alakokban 6 frittól 40 frittig a készítő
KUTSCHERA GY.
badosos raktárban, **BUDAPEST,** IV., Aranykér-u. 6, a „Vadászkürt” szállóval szemben. — Ugyanide kaphatók **fémkoszorúk** is, minden nagyságban és virágban.

MAGYARORSZÁGI LEGNAGYOBBI ÉS LEGHÍREBB ÓRAÜZLETE.
Alapított 1847.
Brausweller Janos
Szegeden, Ca. és his. kizárólagosan szab. chronometert- és műórákat, fűlathatóság remontoirt inga-száraknak, stb. stb.
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

Hirdetések felvételnek a kiadó hivatalban, Budapest, IV. k., Egyetem-utca 4. szám alatt.

KWIZDA FER. JÁNOS,
osztr. csász. és kir. és román kir. udv. szállító, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.
Évek hosszú során át jónak bizonyult, fájdalom csillapító házi szer, a **köszvény, osz- és idegbajoknál**
Kérik a védjegyre ügyelni s határozottan **KWIZDA-féle köszvény-folyadékokat kérni.** — Kapható valamennyi gyógyszerárban. — Főraktárhelyiség Magyarország részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Budapestben, király-utca 12. sz.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

SZEDER-INDÁK
ELBESZÉLÉSEK.
Írta: Baksay Sándor.
Ára fűzve 2 frt. Diszkótésben 2 frt 50 kr.
Tartalom: Jáchel. — Babet. — Három kereszt. I. A fehér kereszt. II. A fekete kereszt. III. Háraló kereszt. — Recipe.

Cs. és k. szabadalm. légtívító készülék.
„OZONATEUR“
Orosz- és Németországban, a kolera helyszínein, 50,000 darabban van e készülék elterjedve.
Óvja az életet és egészséget!
Ezen, az orvosi tudomány tekintélyeitől legjobban ajánlt készülék, minden családnak okvetlenül meg kellene szereznie, mert sok esetben az előrelátásnak köszönhetjük életünket.
„Ozonateur” egyáltalán tisztítja és fertőtleníti a levegőt a lakásban, closetben, betegszobában, s mindenütt kellene, hogy legyen, a hol több egyén tartózkodik; védőszerű a fertőző betegségek elhárítására.
„Ozonateur” egyáltalán bármely szobának díszére szolgál, miután elegánsan meg van aranyozva, s csupán a falra akasztva, magától működik; mindentől jótéved, kellemes illatot áraszt s a légszert álmorodítja. — Ára, használati utasítással együtt, csupán 5 frt. — Szállítás készpénz vagy utánvét mellett.
Fő letéteményes **Fekete Gyula, Bécs,** V., Hundsthurmerstrasse 28/Uj.

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv.-társ. **BUDAPESTEN.**
Gyar és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár:
VI. külső váci-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.
Gőz- és járgány-cséplőkészületek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egytetemes aczel-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmívelő eszközök,
Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető gépek,
Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéveköto és marokráto arató-gépek és fűkaszaló gépek, szállítható mezél vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. Legújanyosabb árak. Arjegyzékek ingyen és bérmentve

WALLNER FERDINAND
Mechanikai műhelye **BÉCS, X., Uhandgasse, 10.**
Különleges cikkek távirat-, telephon- és villámhárítókban. Szócsótelepek, valamint ellenőrző készülékek, biztosítékul betörés ellen; az illető készülékek ajtók-, ablakok-, pénztárak-, iró-polczokra stb. alkalmazhatók.
KÜLÖNLEGES CZIKKEK:
Legújabb szerkezeti villam-gyógyászati készülékek, valamint állandó telepek és inductios készülékek, legfinomabb és legszilárdabb kivitelben, melyeket a t. orvos uraknak mint szükségesi cikkekét ajánlok.
Költségtervezetek ingyen.
Alakult 1856. Alakult 1856.

Alapított 1858-ban.
A Ferenc József-rend lovagja, az arany érdemkereszt tulajd. Ő cs. és k. fensége József főh. udv. szállítója.
WALSER FERENCZ
első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntöde
Budapest, Rottenbiller-utca 66. sz.
Készít: Tűzfocsokendőköt, kerti focsokendőköt, templomharangokat, szab. forgatható vasikonával vagy fakoronával; vas-haranglábakat, melyek a tornyot a megrázkódattas ellen óvják; kutakat és szivattyúkat 10 frittól följebb; szagmentes aranykéseket 21 forinttól följebb; fűrdőkádakat és fűrdőkályhakat.
Egyetlen magyar vízműépítő-vállalat.
A készítményért teljes jótállás vállalatik.
Képes árjegyzékek és költségtervezetek díjmentesen küldetnek.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban.
Főraktár: Budapest VI. ker. Váci-körút 21. szám.
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legnépszerűbb s már eddig több mint 12,000 példányban elterjedt és kedvelt szabad.
„HUNGÁRIA-DRILL” sorvető-gépeit.
Uj! Jubileum-Drill Uj! könnyű és olcsó sorvető-gép. Balance-Hungária-Drill, legjobb sorvető-hegyes vidékre! Szorvavető-gépek, egy- és kétvasú ekék, Laacke-féle boronák, Triumph-szelelő, Backer-féle rosták, konkolyválasztók, szeszkavágók, repavágók stb.
Arjegyzékek bérmentve.

Részletfizetésre! Részletfizetésre!
JUSZT TIVADAR
férfiszabó-mester.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. sz.
Elvállalja mindennemű uri és gyermekruha készítését, valamint katonai egyenruhákat mérték szerint jó, és pontos kiszolgálás mellett. — Dús választék a legfinomabb angol és francia szövetekben. Rendes évi lakók és hivatalnok uraknak részletfizetésre, árfelemlés nélkül.

Legolcsóbb ujság a magyar nép számára.

Egész évre 2 frt 40 kr., félévre 1 frt 20 kr.

KÉPES NÉPLAP

Szerkeszti Nagy Miklós. 20-ik évfolyam. Kiadja a Franklin-Társulat.
Megjelen minden vasárnap, mulattató és tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi politikát tárgyaló rendes rovattal.

A Képes Néplap, mint eddig, jövőre is közöl közhasznú elmélkedéseket, elbeszéléseket, költeményeket, mulatságos és tanulságos történeteket, érdekes leírásokat képekkel, gazdasági tudósításokat. „Politikai Híradó” című rovattában a bel- és külföldi politikai eseményeket velős rövidséggel adja elő, pártatlan igazságszeretettel s mindenkor független meggyőződéssel értelmezi. E képes hetilap, mely hetenként egy ivnyi terjedelemben, számos képpel, esinos kiállítással és válogatott tartalommal jelen meg, a legolcsóbb ujság az egész magyar hazában, ugy, hogy azt szegény ember is könnyen megszerezheti.

A „Képes Néplap” minden előfizetőjének a lap rendes képein kívül **félévenként külön mellékletül egy-egy szép nagy képpel** szolgálunk, melyek keretbe foglalva a szobák falát ékesíthetik.

A „Képes Néplap”: egész évre 2 frt 40 kr., félévre 1 frt 20 kr., negyedévre 70 kr.
A „Képes Néplap” a „Világkrónika”-val együtt: egész évre 4 frt 40 kr., félévre 2 frt 20 kr., negyedévre 1 frt 20 kr.

A „Világkrónika” képes heti közlöny hetenként egy iven, képekkel is ellátott nagyobb elbeszéléseket és regényeket is nyújt olvasóinak; a hazai s külföldi eseményeket népszerű magyarzatokkal kísért képekben mutatja be; közöl uti rajzokat, nép- és tájismertetéseket, ugyszintén mulattató közleményeket, képtálmányokat, tréfás feladványokat, stb. stb.

Előfizetheti postán, a „Képes Néplap” kiadóhivatalához, Budapest, Egyetem-utca 4. szám címzett postautalvánnyal.

A t. gyűjtőknek egyszerre beküldött 10 előfizető után egy ingyen-példánnyal szolgálunk.
Mutatványszámokat levelező-lapon kifejezett kívánságra, bárkinek szívesen küld a Franklin-Társulat kiadóhivatala (Budapest, Egyetem-utca 4. sz.).

Fém felirat-betűket
betű-szekrényekre, regálisokra, irodákra stb.
műöntvény-különlegességeket,
lapos- és üreg-öntvényeket
ajánl
LIEBMANN G.
Bécs, II., Ferdinandstrasse, 13.

Dr. Lengiel Fr.-féle nyirfabalzsam.
Kir. szab. Svédhonra. 4897
Már magában véve azon póvényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzset megvágjuk, emberemlékezet óta mint a legkitűnőbb sejtítő szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a felnyer üvegüvevé csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, s a mely ezáltal fehérre és gyöngyödé válik. Ezen balzsam kiválóan az arczon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arczszínt, a bőrnek fehérséget, gyöngyöséget és időséget tülcsonoz; a leg-rovidebb idő alatt eltávolítja a szőpöt, májfoltot, anyajegyeket, orrvesszeget, bőrhátát s a bőr minden más egyéb tisztáltsásgát. Ára egy korsónak, használati utasítással együtt, 1 frt 50 kr.
Dr. Lengiel orvosi BENZOZ-SZAPPANA
a legalkalmasabb bőrpólo szappan, mely a bőrt gyöngyödé s finomná teszi s hivata van a nyirbalzsam hatását előmozdítani. Ára 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszerárban.
Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszer, Budapest, király-utca 12. — Aradon: Ring S. gyógyszerésznél.

T. cz.
Ezennel van szerencésen becses figyelmű legújabb, szabadokra bejelentett
intenzív világító készülékeimre
felhívni. Az újkor oly gyakorlati vívmánya ez, mely valóban használhatóság, nem játékszer, s az szédelés, minden mellékkiadás nélkül azonnal használhatóság; jótállás 1 évi intenzív világosságát, kiválóan alkalmas raktárak, csürök, pajták, pinczések, malmok, barom-olák, bányaszatok stb. számára, egyáltalán oly helyekre, hol gyula v. nyíl láng nem érvényesülhet.
Ára: egy intenzív világító készülék töl-téssel együtt, jótállással egy évi intenzív világosságért frt 5.50.
csomagolással együtt, helyben Bécsben érve. — Nagybani vételnél engedmény. Szállítás posta- vagy vasuti utánvéttil, minden európai piacra, posta-, vasut- vagy hajó-állomásra.
Megbizásokat és megrendeléseket elfogad:
SPIELMANN HENRIK
chemikai labororiuma, Bécs-Fünfhaus, Schönbrunnerstr. 44.

Igen kényelmes, zsebben hordozható
„intenzív világító készülék”
töltéssel együtt, jótállással 6 hónapra, intenzív világosságért, független a gyufától, minden pillanathan kész a sötétben szolgálatot teljesíteni. Kezelése veszélytelen! Nem tűzveszélyes! Darabja frt 2.30 helyben Bécsben, netto összegben, csomagolással együtt.
Különösen alkalmas a fennebb említett intenzív világító készülék lépések, folyosók, aranykésekek stb. számára. — Legalább egy tucatszám vételnél 10% engedmény, 2% leszámitolat.
100 frittól készpénzben fizetek rögtön annak, ki azzal elem léphet, hogy mindkét ajánlott intenzív világító készülékem akár az egyik, akár a másik a hirdett tényállásnak meg nem felel.
Egyes városok, mezővárosok- vagy községekben eladási állomások létesítettek.
Posta-utalványok mellett megrendelésenként a bérmentes postai vagy vasuti küldés azonnal megtörténik.
A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
MEDEA.
Szomorújáték öt felvonásban.
Írta
Grillparzer Ferencz.
Németből fordította: **Hegedüs István.**
Ára fűzve 30 kr.
A tenger és szerelem hullámai.
Szomorújáték öt felvonásban.
Írta
Grillparzer Ferencz.
Ford. Ivánfi Jenő. Ára fűzve 30 kr.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

EGYETÉRTÉS

a mely az új évvel immár 26. évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alapossága, és sokasága, rovatainak változatossága, ki-tünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az „Egyetértés” olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb, tárgyilagos hír tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. Bármely párthoz tartozék is a képviselő, beszéde az „Egyetértés”-ben a legerjedelmesebben közöltetik. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi célt szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hölgyvilág, a maga szépirodalmi olvasmányát a világirodalom legkitünőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárczacikkeket legjobb íróinktól, divattudósítást Párisból stb., úgy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovatával a versenyt kiállhatná.

S ezzel szemben ott van az „Egyetértés”-nek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólétszerűség tekintetében utolérhetetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés”-nek, hogy az események ösmertetése körül soha semminemű tekintetektől sem hagyta magát befolyásolni, s mint teljesen független lap fölülte áll minden pártérdeknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításának is mindenkor a párttekineteken felülemelkedő részrehajlatlanság szerezte meg a közönséget, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetértés” olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évtized óta tudja már, hogy az „Egyetértés”-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az „Egyetértés”, ma már nélkülözhetetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipar- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezérlapja. Üzleti dolgokban az „Egyetértés” a legjobban informált lap Magyarországon.

A rendes rovatokon s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közölt bű tudósításokon kívül végre csak az „Egyetértés” három speciális rovatát említhetjük meg, melyek országos hírre tettek szert. Ezek: az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés”-re, melynek előfizetési ára: egy hóra 1 forint 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványzatot a kiadóhivatal kívánatra egy héti ingyen és bérmentve küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa: Csávolszky Lajos.

Az „Egyetértés” kiadóhivatala: Dalszínház-utca 1. sz. (Az operaházzal szemben.)

Csak 3 frt
a legolcsóbb és legerjedelmesebb
ünnepi ajándék
(Emlék az elhunytakról.)

Arcképek életnagyságban.
Bármely beküldött fénykép után.
Előre 1 frt. Szállítástól 10 nap.
A hí hasonlati kézzel készült válla-
tók. A fénykép sárga színű marad.
Alkalmi ajándéknak és mint megren-
delések elb. küldend k be.
BODASCHER SIEGFRIED
jatalomdíjazott műterme,
Bécs, II. Grosse-Pfarrgasse 6.
Alapítva 1879-ben. 4763

Kinek van szeplője?

vagy bármi folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biz-
tonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világhírné
Serail arczkenőcsőhöz,
mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot,
hanem az arczbőrt vakító fehérre, tisztává és üdévé
teszi. — 1 tégléy ára 70 kr. — Postán franko küldve
1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.
Ugyanott kapható: Vasas chinabor, gyengesség ellen.
Pepsinbor, rosz emésztés esetén. 1 üveg ára: 1 frt 20.
5 üveg franko küldve 6 frt o. é. 4714

Rozsnyay Mátvás gyógyszerész, Aradon.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hőlgypor

La VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTA VEGYÍVÉ
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Tisztelt Reakció és Közvélemény!

Trillio bacillus! Kolerás a státus!
Bőröstül ereszi be a magisztrátus!
Kolerás reformok vajúdnak az úrben,
Bocskoros nációk dúlnak magyar csűrben.
Komáromi szűzet bihari pontokkal
Megragyásították okokkal s módokkal.
Kolerás a kormány böcs politikája,
Itt a „Bolond Istók”, dezinficiálja!

B. I.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BOLOND ISTÓK”

humorisztikus képes hetilapra.

A „Bolond Istók”, a legnagyobb és legizesebb magyar
élezcslap, a tizenötödik évfolyam utolsó negyedébe lép.

Előfizetési feltételek:

október—december évnegyedre. — — — — 2 frt
október—március félévre. — — — — 4 frt

Előfizetések, legezálzerűbben posta-utalvánnyal, a kiadó-
hivatalnak küldendők: Budapest, egyetem-utca 4. szám.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt,
ast megújítani sziveskedjenek, hogy a szétküldésben akadály ne
legyen.
A Bolond Istók kiadóhivatala.

VASÁRNAPI UJSÁG

40. SZÁM. 1892.

BUDAPEST, OKTÓBER 2.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyúttl fél évre — 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre — 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
Külföldi előfizetőkhez a postai-
felévre — 2.50 meghatározott viteldij is csatolandó.

KISFALUDY KÁROLY.

Az új, nemzeties irányú költészet első kivá-
lóbb képviselője, az új irány követőinek
vezére, a magyar dráma igazi megalko-
tója s a journalistikának egyik hatalmas úttö-
rője. Sok oldalú, gazdag tehetség az irodalom-
ban, reformátor a költészetnek majd minden
ágában, erős egyéniség az élet küzdelmeiben,
világlátott, gavallér ember a társadalomban.
Életének alig tíz-tizenkét esztendeje az iro-
dalomé, népszerűségének, írói ha-
tásának és díszőségének délpont-
ján (1830) szakítja meg örökre pá-
lyáját a sors: de az a néhány év,
a melyben az akkori ifjú Ma-
gyarország feltörekvő fiait maga
köré gyűjti, hogy a megújított
nyelv vívmányaihoz idomítsa a
költészetet s egész irodalmun-
kat, hogy átvegye Kazinczy ke-
zéből a vezető-zászlót s az iro-
dalom reformját közvetlen for-
rásává tegye a politikai és tár-
sadalom reformoknak — az a
néhány év új kort jelöl a ma-
gyar szellem művelődésének és
haladásának történelmében.

Költői művei — általános
szempontból tekintve — nem
állnak ugyan a magyar költészet
csúcspontján, de általános hatá-
sa a legjótékonyabbak, a nemzet
életével a legszorosabban érint-
kezők közé tartozik, a melyeket
Bessenyeitől kezdve Vörösmar-
tyig valaki irodalmunk fejlődé-
sére tett. A pályatörök díszösége
senkit sem illet nagyobb mérték-
ben Kazinczy után, a jelen szá-
dad irodalmi harszabában. Senki
sem volt rátermettebb a Ka-
zinczy vívmányainak tovább fej-
lesztésére, a nemzetiség elemei-
nek a költészetbe olvasztására, az
új idők fuvalmának megérzé-
sére, új ösvény mutatására, új
szellem meghonosítására s arra,
hogy a költészet, a mely a
klasszikai irányval mintegy
elvált az élettől, újra megtalálja
leggazdagabb forrását a nemzet

társadalmi és politikai életében s egymásra
hatva, egymást táplálva, nemesebb formákban
induljon meg a magyar szellem fejlődése költé-
szetben, társadalomban és politikában. Épen
azért működésének azt a tért választotta, a
melyen legközvetlenebbül érintkezhetett a nem-
zet életével, a melyen legszemmeláthatóbb hatást
tehet vala nemzetiségünk erősítésére: mint író
a journalistikát, mint költő a drámai költé-
szetet.

Kisfaludy Károly megküzdve győztesen az

élet harcát, átszenvedve az élet sok viszon-
tagságát, külföldi kalandozásában, 1817-ben
visszakerül hazánkba, hogy gazdag élményeit,
a nyugati költészetbeli tanulmányait hozzákap-
csolván ahhoz az eredményhez, a melyet Ka-
zinczy és társai kivívtak, folytassa a magyar
szellem művelését ott, a hol a tér legparlagabb,
a hézag legérezhetőbb, a tehetség legkritiká-
bba. A régi vezér tekintélyének hódol, Kazinczy
nyelvújítási elveit csatlakozik, de küzdelmébe
vegíti gazdag tapasztalatait, erős nemzeti érzé-
sét, alkotó képességét, mozgé-
konyságát, hogy irodalmi közép-
pontot teremtsen Pesten. «A nagy
lelkek szép sajátsága az — így
írt első diadalai után Kazinczy-
hoz — a merész kezdőt ápolni...
Örvendek, ha dolgozám bizo-
nyíthatják, hogy téged vettelek
például, és téged érteni, követni
legfőbb szorgalmam... Te, ked-
ves barátom, ki a köznél feljebb
állsz, kinek annyi viszontagsá-
gok, nyílt tekintet adának, Te
légy ezentúl a szent oltár,
melyre leteszem áldozatimat, —
ítélj munkámról és a te javas-
lásodnál híven megállok.» Azon-
ban Kisfaludy érezte, hogy tö-
rekvéseinek ideálja mégsem le-
het az, a mi Kazinczy volt;
érezte, hogy költészetünk több
ága miveletlen, hogy Kazinczy
Széphalomról nem lehet már
sokáig vezére az írónak, hogy
az újabb tehetségek csoportosi-
tása a nemzeti elemek kifejté-
sében s felhasználásában ő reá
vár, a ki a «Tatárok Magyar-
országon» című dráma rajzával
valóságilag elragadta kevés szá-
mú közönségét. A mit Kazinczy
egész pályáján sürgetett, hogy
eszmeforradalmat kell előidézni,
hogy az irodalmi műveket kül-
sőleg is csinosabban, tetszetőse-
ben kell kiállítani: Kisfaludy is
programmájába vette s mig egy-
felől folyvást nagyobb drámai
tervekkel foglalkozott, megindí-
totta az Aurórá, az első igazán
díszesen kiállított zsebkönyvet s

Mitray Lajos szoborműve.

KISFALUDY KÁROLY EMLÉKSZOBRA GYÖRÖTT.